

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра економіки та фінансів підприємства

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКО- ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

за матеріалами приватного акціонерного товариства
«Акціонерна компанія «Київводоканал», м. Київ

Студентка 2 курсу, 1м групи,
спеціальності 051 «Економіка»,
спеціалізації «Економіка та безпека
бізнесу»

Арестова Катерина
Андріївна

Науковий керівник –
канд. екон. наук, доцент

Стояненко Ірина
Василівна

Гарант освітньої програми – д-р
екон. наук, проф.

Блакита Ганна
Владиславівна

Київ 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКО-ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	6
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКО-ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «АК «КИЇВВОДОКАНАЛ»	18
2.1. Аналіз основних показників господарсько-фінансової діяльності підприємств	18
2.2. Оцінка ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства	26
2.3. Аналіз впливу факторів на ефективність господарсько-фінансової діяльності підприємства	35
РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКО-ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ «АК «КИЇВВОДОКАНАЛ»	40
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	56
ДОДАТКИ	61

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Поняття «ефективність діяльності підприємства», в сучасних ринкових умовах, займає одну з важливих характеристик оцінки доходності бізнесу та результативності управління підприємством, що сприяє його подальшому стабільному функціонуванню та розвитку. В невизначеності, конкуренції, наявності різного роду кризових явищ, різноманітних непередбачуваних політичних і економічних проблем в країні та через неузгодженість рішень менеджерів підприємства, підвищення ефективності функціонування підприємства є першочерговим напрямом подолання зазначених проблем.

Потреба у підвищенні рівня ефективності діяльності та удосконаленні управління на підприємстві зумовлена не лише необхідністю задоволення потреб споживачів, розширенні ринкових можливостей підприємства, вимагає не тільки формування нових цілей, завдань та принципів менеджменту, але й передбачає оперативне, своєчасне реагування керівництва підприємства на негативний вплив факторів зовнішнього і внутрішнього середовища. Тому першочерговим завданням оцінки ефективності діяльності підприємств є визначення поточного стану справ, а також визначення слабких ланок діяльності та причин, які лежать в основі цих недоліків для визначення першочергових та пріоритетних напрямів раціонального використання всіх ресурсів підприємства та їх потенціалу в цілому, а також формування нових концепцій сучасного управління відповідно до сучасного теоретико-методологічного та практичного інструментарію менеджменту, цифрового маркетингу, інформаційної економіки, розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та економічних трансформацій.

Розгляду теоретичних та практичних питань оцінки та підвищення ефективності функціонування підприємств приділяли увагу низка вітчизняних та закордонних вчених: В. А. Андрійчук, Р. В. Андрійчук, Беннет Р., Буряк П. Ю, Воронін О. О., Гупало О. Г., Дейнеко А. В., Друкер П., Захаркіна Л. С., Зинов'єв Ф. В., Ільїна А.І, Ковальова В. В., Кушваха Р. А., Майєр М., Савенко Н. В.,

Немирович С. Н. та ін. В їх працях висвітлені основні питання, щодо оптимізації методології оцінювання ефективності, удосконалення методів всебічної оцінки діяльності для коректної інтерпретації отриманих показників з метою формування дієвих рекомендацій щодо заходів для покращення показників.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є оцінка ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства для обґрунтування пріоритетних напрямів її підвищення на перспективу.

Для досягнення поставленої мети у випускній кваліфікаційній роботі були вирішені наступні *завдання*:

- висвітлено основні теоретико-методичні засади оцінки ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- досліджено тенденції варіації основних показників господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- виконано оцінку ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- проаналізовано вплив факторів на зміну ефективності господарсько-фінансової діяльності;
- обґрунтовано пріоритетні напрями підвищення ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є ефективність господарсько-фінансової діяльності підприємства та напрями її підвищення.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних, методологічних і прикладних засад оцінки ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства та напрями її підвищення.

Емпіричною базою дослідження є матеріали фінансової та статистичної звітності ПрАТ «АК «КИЇВВОДОКАНАЛ». Підприємство зареєстровано за адресою: Україна, 01015, м. Київ, вул. Лейпцизька, буд. 1-А. Основний вид діяльності за КВЕД: 36.00 Забір, очищення та постачання води та інші: 35.14 Торгівля електроенергією; 68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна; 68.10 Купівля та продаж власного нерухомого

майна; 86.10 Діяльність лікарняних закладів; 11.07 Виробництво безалкогольних напоїв; виробництво мінеральних вод та інших вод, розлитих у пляшки та інше.

Методологічною основою дослідження є методи спостереження, групування та аналізу статистичної та бухгалтерської інформації. У процесі дослідження застосовувались методи фундаментальної і загальнонаукової методології досліджуваних явищ і процесів. З метою отримання обґрунтованих висновків у процесі написання випускної кваліфікаційної роботи були використані методи структурного та системного аналізу, економічного аналізу, факторного аналізу, трендового аналізу, метод порівняльної рейтингової оцінки.

Інформаційною базою дослідження є матеріали державної служби статистики України, аналітичних та статистичних оглядів та інших видань за темою дослідження, матеріали фінансової та статичної звітності управлінського обліку ПрАТ «АК «Київводоканал».

Практична значущість роботи полягає у отриманні обґрунтованих рекомендацій щодо підвищення ефективності господарсько-фінансової діяльності досліджуваного підприємства на основі вивчення, опрацювання і узагальнення теоретичних знань та фактичних аналітичних даних по діяльності ПрАТ «АК «Київводоканал».

Апробація дослідження. За результатами дослідження була опублікована стаття на тему: «Оцінка ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства», у збірнику «Економіка і фінанси підприємства : зб. наук. ст. студ. денної форми навчання / відп. ред. Г. В. Блакита. К. : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2021. Ч.1. С. 10–17.

Структура роботи. Випускна кваліфікаційна робота виконана в обсязі 53 сторінок, містить 20 таблиць, 8 рисунків та 4 додатки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКО-ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Економічна ефективність господарської діяльності підприємства вважається однією з найбільш важливих категорій економічної науки та ключовим елементом господарської практики. Вона розглядає сукупність загальних, стійких і суттєвих зв'язків та взаємовідносин щодо результатів діяльності підприємства на ринку та відповідно витрат, які підприємство понесло під час виробництва.

Ефективність, як економічна категорія надає змогу провести якісно-кількісну оцінку результатів господарювання. Вона займає одну з головних позицій в усіх процесах діяльності підприємства та його фазах: виробництві, розподілі, обміні та споживанні, виражаючись у діяльності будь-якої ланки на всіх рівнях, від окремого підприємства до цілої галузі і економіки в цілому [7].

Зміст та розвиток поняття «ефективність» поступово зазнає змін та ускладнюється в процесі свого розвитку. Для економічного розвитку як окремих підприємств, так і економіки держави в цілому необхідно, щоб процес виготовлення продукції був ефективним, тобто відбувався при оптимальних витратах виробничих ресурсів, мінімальних витратах та максимальній прибутковості виробництва [18].

Важлива роль категорії «ефективність» в економічній і організаційній науці та практиці вимагає підвищеної уваги з боку її тлумачення та осмислення. Лише при умові чіткого розуміння поняття «ефективності», його можна використовувати та застосовувати при прийнятті управлінських рішень, для досягнення успіху в операційній діяльності підприємства [6].

Існує безліч спроб дати визначення категорії «економічна ефективність», і всі вони практично подібні. Так, великий економічний словник трактує ефективність як здатність приносити ефект, здійснювати вплив. Економічна ефективність – результативність економічної діяльності, економічних програм і

заходів, що характеризуються відношенням отриманого економічного ефекту, результату до витрат факторів, ресурсів, які обумовили отримання даного результату, досягнення найбільшого обсягу виробництва з використанням ресурсів певної вартості [17]. За П. Друкером, ефективність – сукупність різних соціально-економічних процесів та явищ, які пов'язані з досягненням результату та раціональним використанням ресурсів [14]. Вчені С. Ейлон, Б. Голд, Ю. Сьозан під ефективністю, як правило розуміють продуктивність, яка визначається відношенням випуску до витрат [47].

Д. Скотт Сінк, ефективність (дієвість) – це ступінь досягнення системою поставлених перед нею цілей, ступінь завершення потрібної роботи [50]. За науковим поглядом, А.М. Матліна, ефективність у самому загальному вигляді можна виразити як відношення результатів виробництва до ресурсів необхідних для їх досягнення [40]. В. Батрасов – ефективність виражає виробничі відносини, які формуються між людьми з приводу більш результативного господарювання на базу суспільної власності та планомірного використання ресурсів [10].

Л. Мельник, А. Карінцева розглядають ефективність як відношення результату (ефекту) до витрат, що забезпечують його отримання [21].

Андрійчук Р В. під економічною ефективністю розуміє вид ефективності, який характеризує результативність діяльності економічних систем (підприємств, територій, національної економіки) [38].

Отже, виходячи з наведених визначень, можна стверджувати, що ефективність – це співвідношення отриманого результату до витрат та є лише вираженням, коефіцієнтом, який характеризує міру віддачі від вкладених коштів.

На нашу думку, найбільш вдалим визначення економічної ефективності є наступне: під економічною ефективністю підприємства слід розуміти динамічну, комплексну організаційно-управлінську систему, щодо забезпечення максимального рівня прибутку за наявних ресурсів підприємства. В наведеній полеміці багато авторів ототожнюють поняття ефекту та результату, що призводить до змішування сутності двох понять «ефективність» та «результативність». Дані поняття ототожнити неможливо, оскільки перша

категорія виражає собою дійсну сукупність властивостей та параметрів підприємства, які виражають якість його роботи, економічність використання ресурсів, раціональність організації технологій виготовлення продукції, повноту використання обладнання та робочого часу, продуктивності праці тощо. У цей же час під результативністю розуміють корисність (доцільність) діяльності підприємства. Тобто конкретні результати, що задовольняють потреби. На ефективність діяльності підприємства, впливає ряд факторів, основні з яких наведено в табл. 1.1. [37].

Таблиця 1.1

Фактори впливу на ефективність діяльності підприємства за джерелами виникнення

Зовнішні фактори	Внутрішні фактори
Законодавча політика держави з регулювання господарської діяльності	Стан техніко-технологічної бази виробництва та характер інноваційних процесів
Система оподаткування	Рівень організації виробничого процесу
Рівень конкуренції та ринкова кон'юнктура	Забезпеченість ресурсами та ефективність їх використання
Економічна ситуація в країні та галузі	Продуктивність праці та рівень прибутковості підприємства

Зазначені фактори, впливають на процес прийняття управлінських рішень та часто визначають сам процес, його етапи та характер. На кожному етапі існують різноманітні види ризиків, які необхідно врахувати та оптимізувати їхній рівень, що надасть змогу приймати ефективніші рішення з меншими витратами ресурсів та вищою ймовірністю їхньої реалізації. Такий підхід дозволить підвищити рівень економічної ефективності діяльності підприємства [42].

У сучасних реаліях коректна оцінка економічної ефективності діяльності підприємства має першочергове значення як для прийняття управлінських, так і для максимізації прибутку і забезпечення стійкого економічного становища компанії в майбутньому. Для великих суб'єктів господарювання така інформація необхідна не тільки для внутрішнього використання, а й для зовнішнього.

Структурна схема управління ефективністю діяльності підприємства наведена на рис. 1.1.

Рис.1.1. Система управління ефективністю діяльності підприємства [46; 48].

Система управління ефективністю діяльності має бути органічно інтегрована із загальною системою управління підприємством, оскільки прийняття управлінських рішень у будь-якій сфері діяльності підприємства прямо або опосередковано впливає на рівень прибутку, який, у свою чергу, є основним джерелом фінансування розвитку підприємства та зростання доходів

його власників і працівників. З огляду на ці положення, можна сформулювати наступне визначення управління ефективністю діяльності підприємства: це процес на основі функцій менеджменту з урахуванням інструментів і методів прийняття управлінських рішень з формування і розподілу прибутку та раціонального використання всіх наявних на підприємстві ресурсів з метою максимізації фінансових результатів та оптимізації фінансових ресурсів [3].

Оцінка результатів фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання здійснюється суб'єктами управління на підставі певних критеріїв.

Для розрахунку оцінки результатів фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання застосовуються 12 обов'язкових критеріїв. До критеріїв оцінки результатів фінансово-господарської діяльності відносять: відсутність (або зменшення) заборгованості з виплати заробітної плати; темп зміни розміру середньомісячної заробітної плати; виконання фінансового плану за показниками: чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); чистого прибутку (збитку); частини чистого прибутку, що відраховується до державного бюджету (для державних підприємств); частини чистого прибутку, що відраховується до фонду на виплату дивідендів, нарахованих на акції (частки), що належать державі в статутному капіталі господарських товариств (для господарських товариств); капітальних інвестицій; ступінь зносу основних засобів; зміна розміру чистого прибутку (збитку); коефіцієнт покриття; коефіцієнт фінансової стійкості; коефіцієнт платоспроможності; результати аудиторського висновку (ураховується лише за результатами звітного року). Загалом до окремого суб'єкта господарювання можуть застосовуватися не більше ніж 14 критеріїв (показників) [6].

За результатами оцінки фінансово-господарська діяльність підприємства може бути визначена як ефективна, задовільна чи неефективна.

Відповідно до методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки основними складовими фінансового аналізу діяльності підприємства є горизонтальний, вертикальний, порівняльний, факторний, трендовий фінансовий аналіз [8;9].

Горизонтальний фінансовий аналіз (часовий) полягає в порівнянні даних фінансової звітності та основних фінансових показників за останній звітний період із даними за попередні періоди та проводиться з метою вивчення динаміки окремих фінансових показників, розрахованих за даними фінансової звітності за певний період часу [8]. Розраховуються абсолютні і відносні зміни, темпи росту (приросту) окремих показників (доходу, витрат, активів тощо) за ряд періодів і визначаються загальні тенденції їх змін. Такий аналіз дає змогу виявити тенденції змін окремих статей фінансової звітності та фінансових показників у часі, а також зробити висновки щодо кількісних змін в активах, ресурсах, доходах і витратах підприємства протягом визначеного періоду часу [11].

Вертикальний фінансовий аналіз, або структурний базується на порівнянні питомої ваги окремих структурних складових і дає змогу визначити структуру активів і пасивів підприємства, доходів і витрат, а в разі поєднання з горизонтальним аналізом – виявити позитивні або негативні зміни в складі майна чи структурі ресурсів підприємства, а також структурі доходів і витрат за визначений період часу. При вертикальному аналізі статті фінансової звітності подаються у вигляді відносних величин [15].

Порівняльний фінансовий аналіз проводиться для зіставлення планових і фактичних показників, фактичних і нормативних (галузевих, загальних) показників. При проведенні такого аналізу прагнуть порівнювати показники різних підприємств за одні й ті самі часові періоди. Задовільні результати можуть бути отримані лише при порівнянні підприємств, які мають чітко визначену належність до однієї галузі. Діяльність багатопрофільних підприємств порівнювати набагато важче. Крім того, для порівняння показників конкретного підприємства з такими самими показниками інших підприємств по галузі необхідно мати достовірні й доступні для використання статистичні дані про діяльність окремих підприємств галузі та усереднені дані по галузі. Порівнюються такі показники, як обсяг реалізації продукції, собівартість продукції, ціни на готову продукцію тощо [16].

Аналіз фінансових коефіцієнтів полягає у зіставленні показників звітності та/або фінансового плану з метою розрахунку коефіцієнтів: коефіцієнт платоспроможності (ліквідності), оцінки оборотності активів, фінансової стабільності підприємства тощо [16].

Факторний фінансовий аналіз проводиться для оцінки впливу окремих чинників на рівень відповідних результативних показників за допомогою детермінованих або стохастичних методів. У разі, якщо існує аналітична залежність між деяким параметром (чинником) та результуючим показником, аналізують, якою мірою зміна цього параметра впливає на величину показника. Якщо аналітичну залежність отримати неможливо, аналізують вплив як окремих чинників, так і їх множини на результуючі фінансові показники діяльності підприємства за допомогою методів стохастичного програмування [18].

Горизонтальний, вертикальний, порівняльний та коефіцієнтний аналізи, зазвичай, використовують у комплексі для проведення експрес-аналізу фінансового стану підприємства. Вони не потребують спеціального програмного забезпечення, і при кваліфікованому застосуванні дають змогу отримати об'єктивну характеристику фінансового стану підприємства [18].

Також виокремлюють трендовий аналіз, який призначений для прогнозу основних фінансових показників підприємства на основі обчислених за минулі звітні періоди. Такий аналіз необхідний при складанні як оперативних, так і стратегічних фінансових планів менеджерами підприємства, і потребує коректного математичного формулювання завдання та відповідного програмного забезпечення [5].

Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємств проводиться за такими напрямками: структури та динаміки активів підприємства; структури та динаміки дебіторської заборгованості; структури та динаміки власного капіталу підприємства; структури та динаміки зобов'язань підприємства; доходності активів; структури та динаміки фінансових результатів; структури та динаміки операційних витрат за економічними елементами; структури та динаміки витрат підприємства; структури доходів підприємства; ефективності фінансово-

господарської діяльності підприємства, факторного аналізу валового прибутку (збитку) та оцінки ефективності діяльності підприємства з урахуванням галузевої специфіки [24].

Загальна оцінка ефективності управління підприємством та використання його активів проводиться за сукупністю коефіцієнтів, які характеризують прибутковість активів, майновий стан, платоспроможність та ліквідність підприємства.

Аналіз фінансових коефіцієнтів представляє собою розрахунок співвідношень між окремими позиціями звіту або позиціями різних форм звітності, визначення взаємозв'язку показників. Найбільше розповсюдження отримали наступні групи аналітичних показників (рис. 1.2).

Рис.1.2 Фінансовий стан, як система взаємопов'язаних елементів [23].

При дослідженні об'єкта управління як цілісної системи взаємопов'язаних фінансових відносин постає питання щодо узагальнення результатів дослідження окремих фінансових аспектів операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства з метою формування єдиного (інтегрального) показника як індикатора ефективності фінансового менеджменту на підприємстві [44].

Оцінка фінансового стану підприємства в системі забезпечення показників ефективності включає розробку і реалізацію заходів, направлених на швидке відновлення платоспроможності, відновлення достатнього рівня фінансової стійкості підприємства, встановлення можливості підприємства продовжувати свою господарську діяльність, забезпечення прибутковості та зростання виробничого потенціалу. Неefективність використання фінансових ресурсів призводить до низької платоспроможності підприємства і, як наслідок, до можливих перебоїв у постачанні, виробництві та реалізації продукції; до невиконання плану прибутку та зниження рентабельності підприємства [49;50].

Комплексна оцінка фінансово-майнового стану підприємства може проводитись із використанням наступних методів: створення рангу за допомогою ряду показників; кластерного аналізу; матричного методу; методу бальних оцінок; методу порівняльної рейтингової оцінки; методу рейтингового фінансового аналізу тощо [44].

Метод створення рейтингу за допомогою ряду показників досить простий і заснований на рангуванні підприємств відповідно до значень відібраних для аналізу ключових показників – виручка, чистий прибуток, капіталізація, сукупний дохід інвестора. Однак слід відмітити, що відібрані показники не повністю характеризують фінансово-майновий стан підприємства, а такі показники, як капіталізація та сукупний дохід інвестора є більшою мірою показниками для рейтингової оцінки цінних паперів на основі фондових індексів [44].

Кластерний аналіз дозволяє поділити за визначеними критеріями сукупність підприємств, що вивчається, на групи, які називаються кластерами. В даній методиці обираються елементарні кластери, а потім відбувається їх об'єднання в один сполучений (підсумковий) кластер [39].

Методика порівняльної рейтингової оцінки фінансового стану підприємства може бути представлена у вигляді послідовності наступних дій [3]:

- вихідні дані подаються у вигляді матриці, тобто таблиці, де за стрічками записані номери показників ($i = 1, 2, 3, \dots, n$), а за стовпчиками – номери підприємств ($j = 1, 2, 3, \dots, m$);
- за кожним показником знаходиться максимальне значення і заноситься в стовпчик умовного еталонного підприємства ($t + 1$);
- вихідні дані матриці стандартизуються у співвідношенні відповідного показника еталонного підприємства за формулою (1.1):

$$X_{ij} = \frac{A_{ij}}{\max A_{ij}} \quad (1.1)$$

де X_i – стандартизовані показники стану i -го підприємства;

A_{ij} – значення j -го показника у i -го підприємства;

$\max A_{ij}$ – значення j -го показника у еталонного підприємства.

- для кожного підприємства, фінансовий стан якого аналізується, значення його рейтингової оцінки визначається за формулою (1.2):

$$P_j = \sqrt{(1 - X_{1j})^2 + (1 - X_{2j})^2 + \dots + (1 - X_{nj})^2} \quad (1.2)$$

де P_j – рейтингова оцінка j -го підприємства;

$X_{1j} \dots X_{nj}$ – стандартизовані показники j -го підприємства.

- підприємства впорядковуються в порядку зменшення рейтингової оцінки. Найвищий рейтинг має підприємство з мінімальними значеннями порівняльної оцінки.

Розглянута методика рейтингової оцінки має наступні переваги: базується на комплексному багатомірному підході до оцінки фінансової діяльності підприємства; здійснюється на основі даних публічної фінансової звітності підприємства; враховує досягнення всіх конкурентів та здійснюється з врахуванням математичних моделей [39].

У результаті адаптації даних способів діагностики до сучасних умов господарювання, виникає потреба у їх компонуванні та зверненні уваги на зовнішнє середовище підприємства, а саме на конкурентне [8].

При визначенні коефіцієнтів різних показників необхідно враховувати середньостатистичні галузеві показники, а не спиратися лише на міжнародні нормативи [12].

Система комплексної діагностики фінансово-майнового стану комплексом раціональних дій дозволяє визначити ефективність діяльності підприємства. До показників ефективності фінансово-господарської діяльності також належать наступні.

Коефіцієнт рентабельності активів показує розмір чистого прибутку на одну гривню активів і характеризує ефективність використання активів. Зменшення цього показника може свідчити про затримання темпів економічного зростання та розвитку підприємства. Ступінь рентабельності активів підприємства, яку забезпечує прибуток від основної виробничої діяльності підприємства, характеризує коефіцієнт рентабельності сукупного капіталу [37].

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу показує частку чистого прибутку у власному капіталі. Високий коефіцієнт вказує на прибуткову діяльність підприємства та його інвестиційну привабливість. Цей коефіцієнт характеризує ефективність укладення коштів у підприємство. Коефіцієнт рентабельності діяльності показує наявність можливостей підприємства до відтворення та розширення виробництва і характеризує прибутковість діяльності підприємства [44].

Коефіцієнт оборотності активів характеризує ефективність використання підприємством наявних ресурсів (незалежно від джерел їх залучення) та показує, наскільки зміни у наявних активах пов'язані зі змінами доходу (виручки) від реалізації [3].

Коефіцієнт фінансової стійкості характеризує співвідношення власних та позикових коштів. Перевищення власних коштів над позиковими вказує на те, що підприємство має достатній рівень фінансової стійкості і відносно незалежне

від зовнішніх фінансових джерел. Частина власного капіталу в загальній сумі фінансових ресурсів повинна бути не менше 50%, тобто нормативне значення К фінансової стійкості повинно бути не меншим 1. Якщо коефіцієнт фінансової стійкості менше 1, то проводиться додатковий аналіз з метою виявлення причин зменшення фінансової стабільності (зниження виручки, зменшення прибутку, необґрунтоване збільшення матеріальних запасів тощо) [37].

Коефіцієнт покриття визначає співвідношення усіх поточних активів до поточних зобов'язань і характеризує достатність оборотних засобів підприємства для погашення своїх боргів протягом року. Значення коефіцієнту покриття у межах 1 – 1,5 свідчить про те, що підприємство своєчасно ліквідує борги. Критичне значення коефіцієнту покриття = 1. При коефіцієнту покриття < 1 підприємство має дуже низьку ліквідність, у цьому випадку, а також негативній динаміці цього показника проводиться додатковий аналіз з метою виявлення причин, що призвели до зниження ліквідності підприємства, а також уживаються заходи щодо недопущення банкрутства підприємства. Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує можливість підприємства ліквідувати поточну заборгованість грошима, які є у нього в розпорядженні на дату проведення аналізу. Коефіцієнт визначає, яку частину поточної заборгованості підприємство здатне погасити негайно. Значення коефіцієнта повинно бути в межах від 0,2 до 0,35. У разі, якщо коефіцієнт абсолютної ліквідності менше 0,2 або динаміка показника є негативною, здійснюється додатковий аналіз відповідних факторів [34].

Таким чином, очевидно, що оцінку економічної ефективності діяльності компанії неможливо зробити за допомогою одного показника, тому практично завжди для отримання об'єктивної інформації використовують систему показників, які пов'язані між собою і оцінюють різні сторони діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 2

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКО - ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «АК «КИЇВВОДОКАНАЛ»

2.1 Аналіз основних показників господарсько-фінансової діяльності підприємства

Київводоканал – найстаріше і найпотужніше водопостачальне підприємство України та одне з найбільших у Європі. Київводоканал контролює якість та склад води на кожному етапі циклу. Щодня відбирається та аналізується близько 1000 проб. На даний час організаційна структура підприємства складається з 13 департаментів, 10 відокремлених управлінь та 1 дирекції [32].

За даними фінансової звітності ПРАТ «АК «КИЇВВОДОКАНАЛ» (додаток Б) зробимо аналіз складу майна і джерел його фінансування, проведемо горизонтальний та вертикальний аналіз, представлений в додатку А та на рис. 2.1.

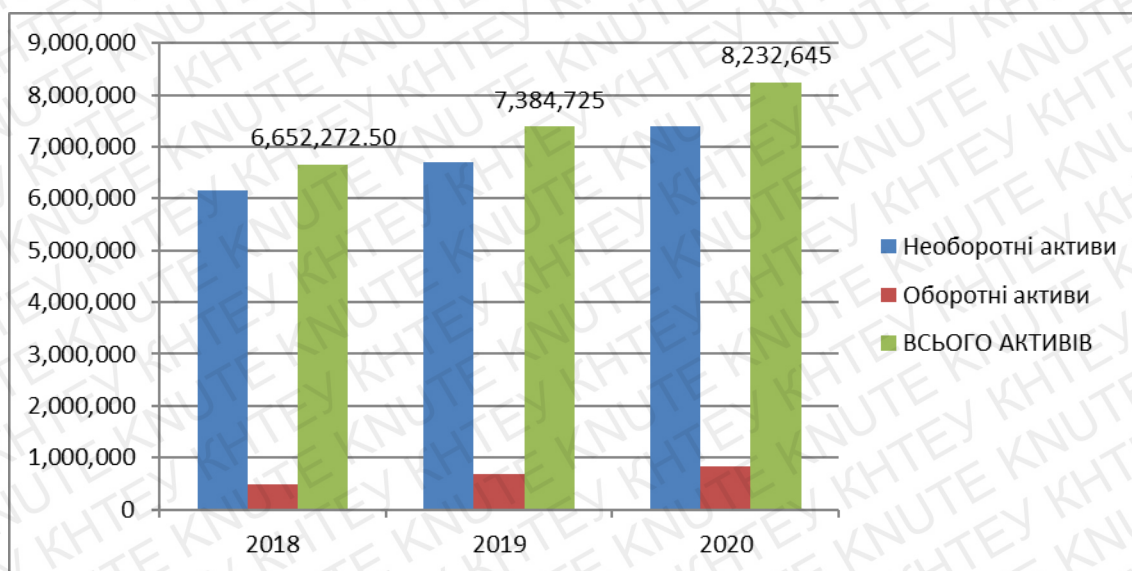

Рис. 2.1 Динаміка обсягу активів (майна) підприємства ПРАТ «АК «Київводоканал» за 2018-2020 роки, тис.грн

Як бачимо з даних додатку А загальна вартість майна у 2019 році зросла на 11%, а у 2020 році – на 11,5%. Загалом збільшення валюти балансу оцінюється позитивно, оскільки збільшились можливості підприємства для здійснення своєї

діяльності, а саме, ПрАТ «АК «Київводоканал» забезпечує споживачів міста Києва послугами централізованого водопостачання та водовідведення відповідно до отриманої ліцензії, проводить ремонти, експлуатацію та обслуговування як власних основних засобів, так і майна комунальної власності м. Києва [32].

Так, відповідно до проведеного аналізу збільшення майна підприємства спричинено зростанням вартості оборотних активів середньорічно на 19,02% та необоротних на 6,32%. Станом на 31.12.2020 року на балансі ПрАТ «АК «Київводоканал» обліковуються основні засоби первісною вартістю 20 178,4 млн. грн., з них основні засоби 18 239,4 млн грн., у т. ч. переданих в управління ПрАТ «АК «Київводоканал» територіальною громадою міста Києва 16 977,6 млн. грн. [32].

Відповідно до розрахунків наведених в табл. 2.1 чітко видно, що основу активів ПрАТ "АК" Київводоканал" за 2018-2020 роки складають необоротні активи, питома вага яких коливається від 92,6 % до 89,9%, та має тенденцію до зменшення. На оборотні активи припадає максимально лише 10% всіх активів у 2020 році, проте є тенденція до збільшення питомої ваги, приріст якої у 2020 в порівнянні до 2019 року становив 0,86%.

Таблиця 2.1

**Динаміка структури активів (майна) підприємства
ПрАТ «АК «Київводоканал» за 2018-2020 роки (вертикальний аналіз), %**

Показники	Питома вага, %			Абсолютний приріст, +/-	
	2018	2019	2020	2019/ 2018	2020/ 2019
Необоротні активи:	92,61	90,79	89,93	-1,82	-0,86
Нематеріальні активи	1,89	3,03	2,97	1,14	-0,06
Відстрочені податкові активи	2,03	1,71	1,50	-0,32	-0,21
Основні засоби (залишкова вартість)	88,69	86,05	85,46	-2,64	-0,59
Оборотні активи:	7,39	9,21	10,07	1,82	0,86
Запаси (всього)	1,22	1,30	1,41	0,08	0,11
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	5,26	6,02	5,74	0,76	-0,28
Інша поточна дебіторська заборгованість	0,44	0,15	0,08	-0,28	-0,07
Гроші та їх еквіваленти	0,17	0,46	0,55	0,29	0,08
Інші оборотні активи	0,81	0,81	0,61	0,0	-0,20
ВСЬОГО АКТИВІВ	100	100	100	x	x

Ступінь зносу основних засобів у цілому по підприємству становить 70 %, що вимагає наявності значних фінансових та трудових ресурсів для підтримання їх у робочому стані. Загальна довжина водопровідних мереж, що знаходяться у оперативному управлінні ПрАТ «АК «Київводоканал» - 4 312,7 км, з них частка аварійних – 46,46 %. Із загальної кількості каналізаційних мереж 2 732,2 км – частка аварійних становить 30,16 % [32].

Згідно даних та розрахунків, найбільший внесок у формування оборотних активів підприємства ПрАТ "АК" Київводоканал" зробила дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги, табл.2.2.

Таблиця 2.2

**Динаміка структури оборотних активів
ПрАТ «АК «Київводоканал» за 2018-2020 роки (вертикальний аналіз), %**

Показники	Питома вага, %			Абсолютний приріст, +/-	
	2018	2019	2020	2019/ 2018	2020/ 2019
Запаси	15,47	14,09	14,07	-1,38	-0,2
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	68,17	67,40	67,02	-0,77	-0,38
Інша поточна дебіторська заборгованість	4,90	1,65	1,78	-3,25	0,13
Гроші та їх еквіваленти	2,32	5,01	7,42	2,69	2,41
Інші оборотні активи	10,98	10,81	6,05	-0,17	-4,76
Всього оборотні активи	100	100	100	x	x

Як видно з табл. 2.3 її частка у структурі на кінець досліджуваного періоду складала 67%. Відведення значної суми коштів у дебіторську заборгованість може призвести до фінансових ускладнень, підприємство може відчувати нестачу коштів для придбання виробничих запасів, виплати заробітної плати, тощо.

Протягом усього періоду відбувалось зменшення запасів підприємства. За результатами 2019 року їх питома вага в оборотних активах підприємства зменшилась на 1,38%, а у 2020 році – на 0,2%. Така тенденція підтверджує, що підприємство дещо зменшує свою ділову активність.

Як відомо, фінансовий стан підприємства значною мірою залежить від стану грошових коштів і їх еквівалентів, сума повинна бути такою, щоб її

вистачало для покриття всіх першочергових платежів. Відповідно до нашого дослідження питома вага грошових коштів та їх еквівалентів збільшилась у 2019 році на 2,69% та у 2020 році на 2,41. Це оцінюють позитивно, оскільки гроші та еквіваленти є наймобільнішими активами підприємства, тому воно не повинно мати великих труднощів із здійсненням поточних розрахунків із контрагентами, та зважаючи на те, що питома вага їх в оборотних активах становить всього приблизно 7%. Посилаючи на дані фінансової звітності досліджуваного підприємства проаналізуємо динаміку обсягу дебіторської та кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, рис 2.2

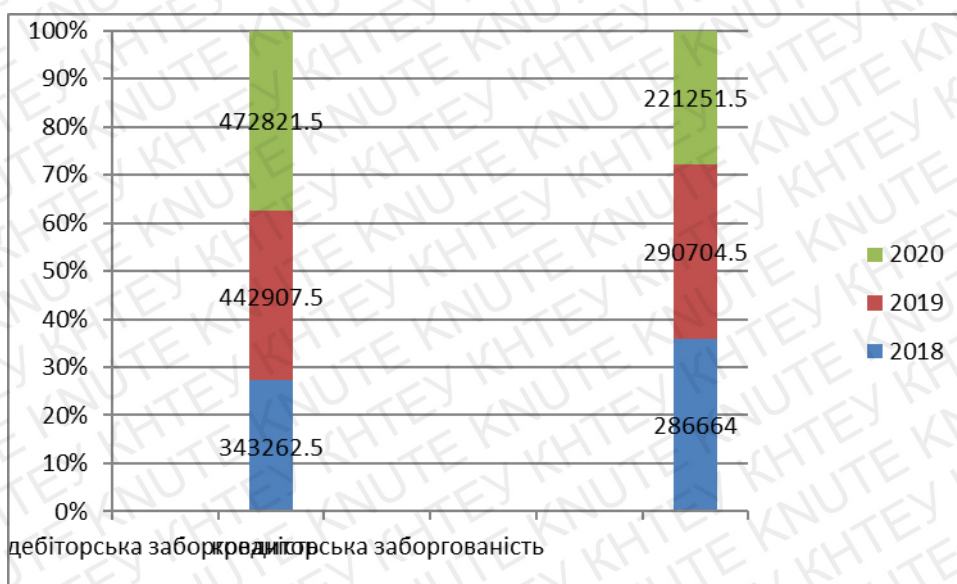

Рис 2.2 Динаміка обсягу дебіторської та кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги ПрАТ «АК «Київводоканал» за 2018-2020 роки, тис.грн

Як видно з рис, 2.2, збільшення кредиторської заборгованості протягом 2018-2020 років негативно впливає на операційну діяльність ПрАТ «АК «Київводоканал», оскільки показує збільшення заборгованості постачальникам і підрядникам за матеріальні цінності, виконані роботи й отримані послуги. Лише у 2020 році, в порівнянні з 2019, ми можемо спостерігати зменшення поточної кредиторської заборгованості з 290704,5 грн. та 221251,5 грн. відповідно. На наступному етапі аналізу оцінимо зміну в складі джерел формування оборотних активів ПрАТ «АК «Київводоканал». Для цього обчислимо обсяг власних оборотних активів та порівняємо з відповідним показником за попередній

період. Оптимальне співвідношення власного та позикового капіталу має забезпечити безперервність руху оборотних активів, що задовольняє потребу в матеріальних і грошових ресурсах, а також забезпечує своєчасні і повні розрахунки з контрагентами.

Недостатність джерел формування оборотних коштів призводить до недофінансування господарської діяльності та до фінансових ускладнень. Наявність зайвих джерел оборотних коштів на підприємстві сприяє створенню наднормативних запасів товарно-матеріальних цінностей, відволіканню оборотних коштів з господарського обороту, зниженню ефективності використання як власних, так і позичених коштів.

Отже, здійснимо аналіз джерел формування оборотних активів ПрАТ «АК«Київводоканал» протягом досліджуваного періоду. Результати розрахунків наведені в рис.2.3

Рис. 2.3 Динаміка структури джерел фінансування оборотних активів ПрАТ «АК «Київводоканал» за 2017-2020 роки, тис.грн

Як бачимо з рис. 2.3 значення показника власного оборотного капіталу від'ємне, що свідчить про те, що у компанії недостатньо коштів для забезпечення безперебійної діяльності за рахунок постійних фінансових ресурсів. Це створює ризик втрати ліквідності і стійкості.

Наступним кроком нашого дослідження буде аналіз динаміки обсягу та структури капіталу ПрАТ "АК" Київводоканал" за 2018-2020 роки (додаток В, рис.2.4).

Основною метою цього аналізу є виявлення тенденцій динаміки обсягу і складу капіталу та їх впливу на фінансову стійкість і ефективність використання капіталу. Взаємозв'язок структури капіталу підприємства з його фінансовою стійкістю полягає в тому, що надання переваги тому чи іншому джерелу фінансування впливає на поточний і майбутній стан підприємства. У процесі аналізу капіталу необхідно вирішити такі завдання: здійснити загальну оцінку складу і структури капіталу підприємства; проаналізувати ефективність використання капіталу; проаналізувати оборотність капіталу; здійснити аналіз прибутковості капіталу; проаналізувати кредиторську заборгованість підприємства.

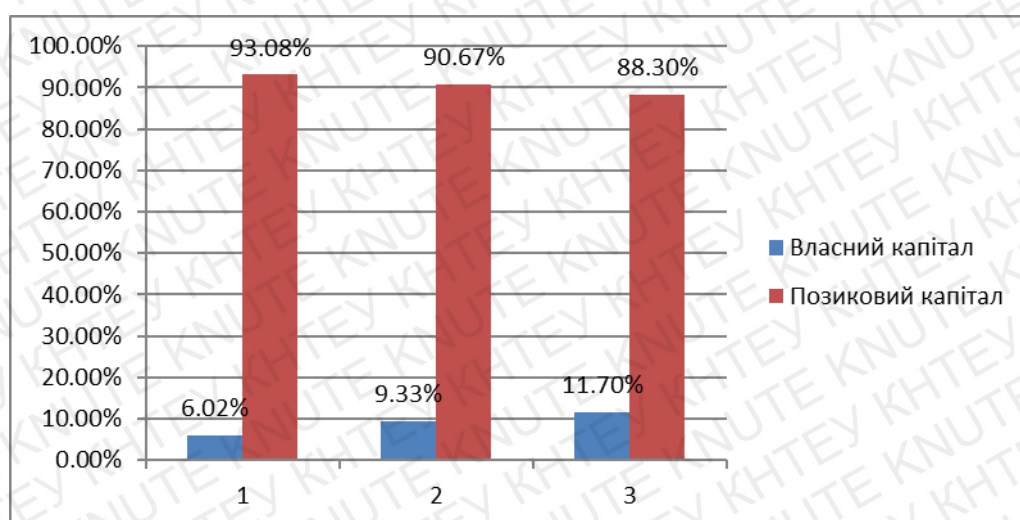

Рис. 2.4. Динаміка складу джерел фінансування ПрАТ «АК «Київводоканал» за 2018-2020 роки, %

Протягом усього досліджуваного періоду відбувалося зменшення суми зареєстрованого (пайового) капіталу. Так, у 2019 році в порівнянні з 2018 роком абсолютний приріст показника становив – 2 255 тис.грн (відносний відповідно – 1,2 %), у 2020 році в порівнянні з 2019 роком – 2 256 тис. грн (відносний відповідно – 1,3 %). Середньорічний абсолютний приріст за досліджувальний період склав – 2 255,5 тис.грн., а відносний дорівнював – 1,2. Варто сказати, що відбувалося збільшення нерозподіленого прибутку(непокритий збиток) з 2018

по 2019 роки, він збільшився на 202 963 тис.грн., але у 2020 році даний показник зменшився на – 38 447 тис.грн. Упродовж періоду з 2018 по 2020 роки складова резервного капіталу постійно збільшувалась.

Слід зазначити, що у структурі поточної кредиторської заборгованості за період 2018-2019 роки відбулося збільшення зобов'язань за товари, роботи та послуги на 468 тис. грн. (або на 0,2 %), за 2020 рік відбулося зменшення на – 74 216 тис.грн. Якщо ми проаналізуємо інші показники такі як: розрахунки за бюджетом, розрахунки з оплати праці, розрахунки зі страхування, у тому числі з податку на прибуток то зрозуміємо що ці показники з кожним роком зростали. Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями була у період з 2019 по 2020 роки, середньорічні темпи приросту дорівнювали 6,5 %.

Наступним етапом дослідження буде визначення обсягу та динаміки результатів фінансово-господарської діяльності підприємства (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Обсяги основних показників фінансово господарської діяльності підприємства ПрАТ «АК « Київводоканал » за 2018-2020 роки

тис. грн.

Показники	Значення за період, роки		
	2018	2019	2020
Чистий дохід від реалізації продукції	2 500 000	3 170 097	3 239 718
Собівартість реалізованої продукції	2 300 000	2 481 185	2 805 146
Валовий прибуток	230 000	688 912	434 572
Інші операційні доходи	320 000	183 594	147 283
Адміністративні витрати	86 000	104 719	115 219
Витрати на збут	150 000	210 995	237 255
Інші операційні витрати	640 000	469 755	589 164
Фінансові результати діяльності: прибуток	59 000	416 330	130945
Інші доходи	160 000	169 949	186 661
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	190 000	445 640	112 822

Грунтуючись на даних наведених у табл.2.4 можна зробити висновки про те, що у 2018 році ПрАТ "АК" Київводоканал" реалізувало продукцію на суму 2 500 000 тис. грн., у наступному періоді спостерігається зростання обсягів реалізації на 3 170 097 тис. грн. (26,80 %), у 2020 році відносно попереднього періоду ця зміна становила – 69 621 тис. грн. (+2,2%). Щодо собівартості реалізованої продукції прослідковується така ж тенденція, станом на 2019 рік вона становила 2

481 185 тис. грн, що на 7,88% більше за попередній рік, а у 2020 році більше на 13,06 % і становить 2 805 146 тис. грн. Обсяг валового прибутку також збільшився з 230 000 тис. грн. у 2018 році до 434 572 тис. грн у 2020 році.

Інші операційні доходи мають негативну динаміку темпу приросту протягом 2018-2019 років, але станом на 2020 рік бачимо приріст зменшився на -19,78%. Так, у 2019 році інші доходи зросли на 9 949 тис. грн. порівняно з 2018 роком, а в 2020 році лише на 16 712 тис. грн. в порівнянні з минулим періодом.

Також спостерігається зростання темпів приросту адміністративних витрат та витрат на збут у 2020 році порівняно з 2019 роком. Інші операційні витрати в 2019 році зменшились на 170 245 тис. грн. у 2019 році, а наступного року вже бачимо їх зростання на 119 409 тис. грн. Прослідковується зниження темпу приросту фінансових результатів від операційної діяльності до 1547 тис. грн у 2020 році, що менше за попередній рік на -99,63 %, відповідно спостерігається зменшення величини чистого фінансового результату на -74,68 % або на -332 818 тис. грн. у 2020 році.

Виходячи з даних табл. 2.4 проаналізуємо динаміку основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства.

Таблиця 2.4

**Динаміка показників фінансово-господарської діяльності підприємства
ПРАТ «АК «Київводоканал» за 2018-2020 роки**

Показники	Абсолютний приріст, тис. грн. +/-		Темп приросту, %	
	2018/ 2019	2019/ 2020	2018/ 2019	2019/ 2020
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	670 097	69 621	26,80	2,20
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	181 185	323 961	7,88	13,06
Валовий прибуток	458 912	-254 340	199,53	-36,92
Інші операційні доходи	-136 406	-36 311	-42,63	-19,78
Адміністративні витрати	18 719	10 500	21,77	10,03
Витрати на збут	60 995	26 260	40,66	12,45
Інші операційні витрати	-170 245	119 409	-26,60	25,42
Фінансові результати від операційної діяльності: прибуток (збиток)	357 330	-414 787	605,64	-99,63
Інші доходи	9 949	16 712	6,22	9,83
Чистий фінансовий результат: прибуток	255 640	-332 818	134,55	-74,68

Як видно з результатів розрахунків протягом у 2019-2020 роках порівняно з попередніми до них періодами відбулося зростання показників: чистий дохід від реалізації продукції, собівартість реалізованої продукції та валовий прибуток; за той же проміжок часу зросли інші операційні доходи, а прибуток від операційної діяльності та чистий фінансовий результат знизилась.

Такі показники як адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати та інші доходи мали чітку тенденції в динаміці за період, що аналізується, тобто зростали. Обсяги реалізації послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у 2020 році у порівнянні з обсягами реалізації у 2019 році, зменшились на 4 % по водопостачанню та на 3,8% по водовідведенню.

Незважаючи на зростання обсягів чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та валового прибутку протягом 2019-2020 років відбулося зменшення показника чистого прибутку за той же період, що стало можливим за рахунок зменшення собівартості реалізованої продукції.

Такі зміни пов'язані з тим, що за 2020 рік чистий дохід від надання послуг з водопостачання та водовідведення на 2 % більший ніж у попередньому році.

Це відбулося за рахунок введення в дію протягом 2020 року нових тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. Перегляд тарифів зумовлений: вимогами чинного законодавства, зростанням вартості паливно-енергетичних ресурсів, реагентів, а також зміною рівня амортизаційних відрахувань, ремонтів основних засобів, податків.

2.2 Оцінка ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства

Фінансовим результатом діяльності Товариства за 2020 рік є прибуток у розмірі 112,8 млн грн, у тому числі від надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення – 39,1 млн грн, а по іншій діяльності – 73,7 млн грн.

Заборгованість теплоенергокомпаній за холодну воду, використану на власні потреби та для виготовлення гарячої води, на 01.01.2021 залишилась у розмірі 81,7 млн. грн, з них ТОВ «Єврореконструкція» – 8,9 млн. грн, КП «Київтеплоенерго» – 72,6 млн. грн [32].

Далі визначимо рівень прибутковості підприємства (табл. 2.5, табл. 2.6).

Таблиця 2.5

Обсяг та динаміка прибутковості обороту підприємства ПрАТ «АК «Київводоканал» за 2018-2020 роки

Показники	Значення за період, роки			Абсолютний приріст, +/-	
	2018	2019	2020	2019/2018	2020/2019
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	2 500 000	3 170 097	3 239 718	670 097	69 621
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток), тис. грн.	190 000	445 640	112 822	255 640	-332 818
Рівень прибутковості (збитковості), %	7,6	14,05	3,48	6,45	-10,57

Як бачимо, за рахунок зменшення обсягів чистого прибутку відбулося зменшення рівня прибутковості у 2020 році порівняно з 2019 роком.

Зокрема в 2019 році даний показник зріс на 6,45%, а наступного року зменшився на 10,57%. Рівень прибутковості в 2020 році становив 3,48%, що є досить низьким показником. Проблемним є питання наявності боргів споживачів перед Товариством за фактично отримані послуги з водопостачання та водовідведення. Так, найбільшими боржниками ПрАТ «АК «Київводоканал» залишаються житловий сектор, загальний борг якого на 01.01.2021 становить 908,3 млн. грн (90%) та теплоенергокомпанії (8%) [32].

Підводячи підсумки проведеного аналізу слід зазначити те, що протягом досліджуваного періоду підприємство отримувало прибуток, обсяг якого зростав.

Так, у 2019 році порівняно з 2018 роком обсяг чистого прибутку зріс на 943 тис. грн, а у 2020 році порівняно з попереднім на 1697 тис. грн. На фінансовий результат вплинули обсяг собівартості реалізованої продукції і рівень прибутковості. У зв'язку зі зниженням собівартості і операційних витрат, діяльність підприємства була більш прибутковою.

Таблиця 2.6

**Динаміка показників прибутковості ПрАТ «АК «Київводоканал»
за 2018-2020 роки**

Показники	Значення за період, роки			Абсолютний приріст, +/-	
	2018	2019	2020	2019/ 2018	2020/ 2019
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток), тис.грн	190 000	445 640	112 822	255 640	-332 818
Фінансовий результат до оподаткування прибуток (збиток) тис.грн	220 000	546 015	130 945	326 015	-415 070
Нерозподілений прибуток, тис.грн	195 000	397962,5	359 516	202 963	-38 447
Середній обсяг власного капіталу, тис.грн	398 250	685 345	951 960	287 095	266 615
Середній обсяг активів, тис.грн	6617692,5	7341387,5	8139114,5	723 695	797 727
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн	2 500 000	3 170 097	3 239 718	670 097	69 621
Операційні витрати, тис.грн	2 800 000	2 936 929	3 371 919	136 929	434 990
Чиста рентабельність (збитковість) власного капіталу, %	47,71	65,02	11,85	17,32	-53,17
Звичайна рентабельність (збитковість) власного капіталу (до оподаткування), %	55,24	79,67	13,76	24,43	-65,91
Рентабельність активів, %	2,87	6,07	1,39	3,20	-4,68
Рентабельність обороту (продаж), %	7,60	14,06	3,48	6,46	-10,58
Рентабельність операційних витрат, %	6,7	15,17	3,34	6,7	-11,83

Виходячи з розрахунків, поданих в табл.2.6 бачимо, що рентабельність активів коливалась від + 1,39 до +6,07%, рентабельність обороту знаходилась у межах від +3,48% до +14,06%, рентабельність операційних витрат коливалась від +3,34% до +15,17%. З 2018 року підприємство почало збільшувати власний капітал. Проаналізувавши прибутковість діяльності ПрАТ «АК Київводоканал» за 2018-2020 роки, ми бачимо, що чистий фінансовий результат коливається від 112 822 тис.грн у 2020 році до 445 640 тис.грн у 2019 році

Так у 2020 році чистий прибуток у порівнянні з 2019 роком зменшився 332 818 тис. грн., у 2019 в порівнянні з 2018 роком навпаки збільшився на 255 640 тис.грн.

Також спостерігається коливання рентабельності власного капіталу, величина якої у 2020 році становила 13,76%, що менше на 65,91 % порівняно з 2019 роком. Слід зазначити, що рентабельність активів, рентабельність діяльності, рентабельність операційних витрат також мають тенденцію сильного

коливання. У 2020 році рентабельність обороту становила 3,48%, що менше на 10,58% порівняно з 2019 роком, рентабельність операційних витрат у 2020 році менша на 11,88% в порівнянні з минулим 2019 роком і становить 3,34%. Разом з цим спостерігається збільшення обсягу власного капіталу підприємства, даний показник у 2020 році є більший на 266 615 тис. грн. порівняно з 2019 роком і становить 951 960 тис. грн. Середні обсяги активів підприємства також збільшились у 2020 році порівняно з 2019 роком на 797 727 тис. грн.

Аналізувати рентабельність оборотного капіталу потрібно для своєчасного виявлення і усунення проблем управління запасами, дебіторською заборгованістю, продукцією на складах (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

**Показники рентабельності оборотного капіталу
ПрАТ «АК «Київводоканал» за 2018-2020 роки**

Показники	Період			Абсолютний приріст, +/-	
	2018 р	2019 р	2020 р	2019/ 2018	2020/ 2019
Рентабельність оборотного капіталу, %	14,16	16,33	22,63	2,18	6,30
Прибутковість оборотного капіталу, %	0,47	0,35	0,34	-0,12	-0,01
Вивільнення / заморожування коштів в оборотних активах внаслідок зміни їх оборотності, тис. грн.	x	-27,93	-2,93	X	25
Економія / втрата коштів від вивільнення/ замороження їх в оборотних активах, %	x	-4,56	-0,66	x	3,90

Визначивши рентабельність оборотного капіталу, ми можемо стверджувати, що даний показник поступово зростає, а саме з 2018 року по 2019 рік рентабельність оборотного капіталу зросла на 2,18%, а з 2019 року по 2020 рік даний показник зріс на 6,30%. Основними причинами її зростання є швидкі темпи зростання обсягу чистого прибутку. Показник прибутковості оборотного капіталу навпаки демонструє тенденцію до незначного щорічного зниження, так в 2019 році він зменшився на 0,12%, а наступного року – на 0,01%.

Вивільнення оборотних активів може відбуватися внаслідок поліпшення їх використання, а саме внаслідок збільшення швидкості їх використання. У ситуації збільшення тривалості оборотності оборотного капіталу відбувається

залучення оборотних активів, що є негативною тенденцією. Показники динаміки рентабельності оборотного капіталу показали, що вивільнення коштів в оборотних активах внаслідок зміни їх оборотності показали позитивну динаміку, а саме економія коштів від вивільнення їх в оборотних активах у 2020 році більше за 2019 рік на 3,9%.

Розраховані в даному розділі показники ефективності ведення економічної діяльності підприємства стануть підґрунтям для оцінки ефективності використання оборотного капіталу підприємства та обґрунтування політики його формування на ПрАТ «АК «Київводоканал».

Ефективність управління оборотним капіталом підприємства залежить від того, наскільки швидко кошти, що вкладені в активи, перетворюються на реальні гроші. Активи, що є у розпорядженні підприємства, в процесі свого корисного використання створюють умови для певних обсягів діяльності підприємства (товарообороту) та переносяться своєю вартістю на продукцію підприємства (товари, що реалізуються, роботи та послуги, що виконуються). Тому, одним із напрямків оцінки ефективності використання оборотного капіталу є визначення співвідношення між сумою наявних активів та об'ємними показниками діяльності. З цією метою в процесі аналізу було розраховано показники оборотності (ділової активності) ПрАТ «АК Київводоканал», що наведені в Додатку Г.

Виходячи з наведених даних у табл. Додатку Г., можна зробити висновок, що ділова активність ПрАТ «АК «Київводоканал» в 2019 році в порівнянні з 2018 роком погіршилась, про що свідчить збільшення періоду обороту всіх оборотних активів і, як наслідок, зменшення швидкості їх обороту. Дана ситуація свідчить про те, що:

— по-перше, вкладені кошти в оборотні активи перетворилися в реальні гроші на 6,42 дня (або в 9,07%) пізніше, ніж в 2018 році. На загальне зростання періоду обороту оборотних коштів в даному році вплинуло зростання періоду обороту за такими складовими як запаси, а саме – на 1,22 дні (або в 9,46%). Ці

зміни вплинули на скорочення коефіцієнту оборотності запасів на -0,44 рази (або в -8,62%).

– по-друге, хоча з кредиторською заборгованістю за товари підприємство розраховувалося швидше на 9 днів (або на 21,17% швидше) в 2019 році в порівнянні з 2018 роком, що покращило взаємовідносини з кредиторами, та, як наслідок цього, відбулося збільшення коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості на 2,2 рази (або в 25,88%), але це не вплинуло суттєво на ситуацію, тому що період обороту дебіторської заборгованості майже не змінився (0,1 дня) або збільшився на 0,19%.

Ділова активність підприємства ПрАТ «АК «Київводоканал» в 2020 році в порівнянні з 2019 роком збільшилась, про що свідчить зростання періоду обороту майже всіх показників, що аналізуються:

– по-перше, вкладені кошти в оборотні активи перетворилися в реальні гроші на 15,02 днів (або на 19,44%) пізніше ніж в 2019 році. На загальне зростання періоду обороту оборотних коштів в даному році вплинуло зростання періоду обороту за такими складовими як запаси, а саме – на 1,6 дні (або на 11,51%) та дебіторської заборгованості на 0,7 день (або на 1,38%). Вище перераховані зміни вплинули на скорочення коефіцієнту оборотності оборотних запасів на 2,67 рази (або в 10,3%).

– по-друге, одержані кредити підприємство повернуло на 8,5 днів (або в 25,27%) раніше в 2020 році в порівнянні з 2019 роком, що може покращити взаємовідносини з кредиторами. Як наслідок цього відбулося зменшення коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості на 6,64 рази (або в 62,05%).

В процесі дослідження ділової активності підприємства, велике значення має розрахунок операційного та фінансового циклу, які в прямій пропорційності є залежними від періоду обороту товарних запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості. Операційний цикл показує проміжок часу з моменту отримання підприємством товарних запасів до моменту отримання коштів від дебіторів.

На ПрАТ «АК» Київводоканал» тривалість операційного циклу в 2019 році в порівнянні з 2018 роком мала тенденцію до зростання на 1,32 днів (або на 2,09%), що з негативної точки зору характеризує ефективність управління оборотними активами. У 2020 році відбулося подальше збільшення операційного циклу на 2,3 днів (або на 3,57%). Зростання цього показника говорить про збільшення строку погашення дебіторської заборгованості.

Фінансовий цикл показує проміжок часу з моменту погашення підприємством своєї кредиторської заборгованості за придбані товарні запаси до моменту надходження коштів від дебіторів.

Для ПрАТ «АК « Київводоканал » фінансовий цикл протягом 2018-2019 років зростав, та мав достатньо велике позитивне значення, що є негативною тенденцією для підприємства. І хоча період обороту кредиторської заборгованості у 2019 році у порівнянні з 2018 роком знизився на 9 днів, у той же час тривалість фінансового циклу виросла на 10,32 дні. Фінансовий цикл протягом 2019-2020 років мав тенденцію до збільшення на 10,19 днів, та в цілому залишався досить високим.

Наступним кроком нашого дослідження є оцінювання ефективності використання позикового капіталу, динаміка показників ефективності використання якого наведена в табл. 2.8.

Так, у 2019 році на кожен гривню позикового капіталу було отримано виручку від реалізації продукції в сумі 0,47 грн, що є менше на 8 коп. ніж у 2018 році. Відповідно, кредитомісткість зменшилась з 2,56 до 2,3 грн. Тобто, у 2019 році для отримання однієї гривні виручки від реалізації продукції необхідна сума позикового капіталу становила 2 грн.30 коп. проти 2 грн 56 коп. у 2018 році. В 2019 році, порівняно з 2018 роком, уповільнилася швидкість обороту позикового капіталу (на 1 раз), а це свідчить про більш повільне вивільнення з обороту позикового капіталу.

Рентабельність позикового капіталу в 2018 році дорівнювала 3,04%, в 2019 році на кожні 100 грн позикових ресурсів було отримано 6,67 грн чистого прибутку.

Таблиця 2.8

Динаміка показників ефективності використання позикового капіталу підприємства ПрАТ «АК «Київводоканал» за 2018-2020 роки

Показники	Фактичні значення			Абсолютний приріст, тис. грн. +/-		Темп приросту, %	
	2018 р	2019 р	2020 р	2019/2018	2020/2019	2019/2018	2020/2019
Кредитовіддача	0,39	0,47	0,44	0,08	-0,03	20,51	-6,38
Кредитомісткість	2,56	2,3	2,27	-0,26	-0,03	-10,16	-1,30
Період обороту позикового капіталу, дні	900,5	759,09	809,04	-141,41	49,95	-15,70	6,58
Коефіцієнт оборотності позикового капіталу (рази обороту)	0,39	0,47	0,44	0,08	-0,03	20,51	-6,38
Прибутковість (рентабельність) позикового капіталу, %	3,04	6,67	1,55	3,63	-5,12	119,41	-76,76
Рентабельність власного капіталу, %	6,79	14,61	3,42	7,82	-11,19	115,17	-76,59

2020 рік характеризується настурними змінами: кредитовіддача, кредитомісткість, коефіцієнт оборотності позикового капіталу, прибутковість позикового капіталу та рентабельність власного капіталу значно зменшилась, лише період обороту позикового капіталу збільшився на 49,95 днів, тому слід оцінити ефективність використання позикового капіталу підприємства (табл.2.9).

Таблиця 2.9

Оцінка ефекту фінансового важеля, яким користується ПрАТ «АК «Київводоканал» у 2019-2020 роки

Показники	2019 рік	2020 рік	Абсолютний приріст, тис. грн.	Темпи приросту, %
Власний капітал, тис. грн	685 345	951 960	266 615	38,90
Позиковий капітал, тис. грн	6684380	7280685	596 305	8,92
Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування, тис. грн	5460115	130945	-5 329 170	-97,60
Чистий прибуток, тис. грн	445 640	112 822	-332 818	-74,68
Фінансові витрати, тис. грн	40118	54110	13 992	13 992
Нетто-результат експлуатації інвестицій, тис. грн	596135	185055	-411 080	-68,96
Середня ставка відсотка, %	0,60	0,74	0,14	23,3
Економічна рентабельність, %	7,94	2,25	-6	-71,66
Ефект фінансового важеля, %	57,42	9,47	-48	-83,51
Фінансова рентабельність, %	65,02	11,85	-53	-81,77

Ефект фінансового важеля показує, на скільки відсотків підвищується рентабельність власного капіталу підприємства за рахунок залучення позикового капіталу. Так, у 2020 році показник зменшився на 48% і становив 9,47%. Тобто рентабельність власного капіталу ПрАТ «АК «Київводоканал» за рахунок залучення позикового капіталу значно зменшилась у 2020 році в порівнянні з 2019 роком.

Фінансова рентабельність характеризує рівень прибутковості власного капіталу, вкладеного в дане підприємство, тому найбільший інтерес представляє для наявних і потенційних власників й акціонерів й є одним з основних показників інвестиційної привабливості підприємства, тому що його рівень показує верхню межу дивідендних виплат.

Аналогічно у 2020 році зменшився і рівень прибутковості власного капіталу ПрАТ «АК «Київводоканал» в порівнянні з 2019 роком і становив 11,85%, а в 2019 – 65,02%, що може свідчити про негативну інвестиційну привабливість даного підприємства.

Проблемним також залишаються питання наявності боргів споживачів перед Товариством за фактично отримані послуги з водопостачання та водовідведення. Так, найбільшими боржниками ПрАТ «АК «Київводоканал» залишаються житловий сектор, загальний борг якого на 01.01.2021 становить 908,3 млн. грн (90%) та теплоенергокомпанії (8%) [32].

Обсяги реалізації послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у 2020 році у порівнянні з обсягами реалізації у 2019 році, зменшились на 4% по водопостачанню та на 3,8 % по водовідведенню.

Загальна кількість працівників станом на 01.01.2020 р. становила – 6423 особи, з них жінок – 2694 осіб, частка жінок на керівних посадах становила – 7,47% (201 особа). Показники ефективності використання трудових ресурсів ПрАТ «АК «Київводоканал» представлені в табл. 2.10.

За сумлінне виконання обов'язків, встановлених трудовим договором в Товаристві застосовуються такі заходи заохочення: оголошення подяки,

нагородження почесною грамотою, відзнакою «Заслужений працівник ПрАТ «АК «Київводоканал».

Таблиця 2.10

Динаміка показників ефективності використання трудових ресурсів ПрАТ «АК «Київводоканал» за 2018-2020 роки

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Абсолютний приріст, 2020/2019	Темп приросту,% 2020/2019
Продуктивність праці, тис.грн./ос	383,49	498,67	504,39	5,71	1,14
Рентабельність трудових ресурсів, %	35,2	108,2	67,6	-40,7	-37,5

Зокрема, в 2020 році до заохочення вищезазначеними нагородами було представлено – 147 осіб; в 2019 році – 245 осіб. У 2020 році проведено навчання та підвищення кваліфікації персоналу різних категорій – 1367 осіб. Витрати на навчання у 2020 році становили – 1947458,0 грн. [32].

2.3. Аналіз впливу факторів на ефективність господарсько-фінансової діяльності підприємства

На наступному етапі нашого дослідження проведемо оцінку впливу на ефективність господарсько-фінансової діяльності підприємства, розпочнемо дослідження з факторів, які призвели до зменшення прибутку підприємства (табл. 2.11).

Беручи до уваги дані табл. 2.11 можна зазначити наступне, у 2020 році в порівнянні з 2019 роком збільшення чистого доходу від реалізації продукції на 69 621 тис.грн. Чистий фінансовий результат коливається від 112 822 тис.грн. у 2020 році до 445 640 тис. грн. у 2019 році, у 2019 році в порівнянні з 2018 роком відбулося значне зростання чистого фінансового результату на 255 640 тис.грн.

Рівень прибутковості зріс на 6,45% у 2019 році, а у 2020 році зменшився на 10,57%.

Таблиця 2.11

**Вплив на фінансовий результат чистого доходу від реалізації продукції
(товарів, послуг) ПрАТ «АК «Київводоканал» за 2018-2020 роки**

Показник	2018	2019	2020	Абсолютний приріст, +/-	
				2019/ 2018	2020/ 2019
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	2 500 000	3 170 097	3 239 718	670 097	69 621
Чистий фінансовий результат, тис. грн.	190 000	445 640	112 822	255 640	-332 818
Рівень прибутковості (збитковості), %	7,6	14,05	3,48	6,45	-10,57
Вплив на зміну фінансового результату зміни обсягу доходу від реалізації продукції (товарів), тис. грн.				1,27	3,10
Вплив на зміну фінансового результату зміни рівня прибутковості (збитковості), тис. грн.				5,6	-10,7
Загальна зміна, тис. грн.				6,87	-7,6

На зміну обсягу прибутку підприємства впливали зміни в обсязі операційних витрат (собівартості). У 2019 році відносно попереднього періоду спостерігається збільшення операційних витрат на 136 929 тис. грн та на 434 990 тис. грн. у 2020 році порівняно з 2019 роком. (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

**Вплив на прибуток операційних витрат ПрАТ «АК «Київводоканал»
за 2018-2020 роки**

Показник	2018	2019	2020	Абсолютний приріст, +/-	
				2019/ 2018	2020/ 2019
Операційні витрати, тис. грн.	2 800 000	2 936 929	3 371 919	136 929	434 990
Чистий фінансовий результат: прибуток, тис. грн.	190 000	445 640	112 822	255 640	-332 818
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) тис. грн.	2 500 000	3 170 097	3 239 718	670 097	69 621
Рівень операційних витрат, %	112	92,64	104,08	-19,32	11,437
Вплив на зміну фінансового результату зміни обсягу операційних витрат, тис. грн.				7,15	-9,77
Вплив на зміну фінансового результату зміни рівня операційних витрат, тис. грн.				6,1	4,9

Проаналізувавши дані табл.2.12 варто акцентувати увагу, що у 2019 році в порівнянні з 2018 роком збільшення обсягу операційних витрат на 136 929 тис. грн. призвело до зростання фінансового результату на 255 640 тис. грн. А

зменшення рівня витрат на 19,32% призвело до збільшення чистого доходу на 670 097 тис. грн.

У 2020 році порівнюючи з 2019 роком збільшення обсягу операційних витрат на 434 990 тис. грн., призвело до зменшення фінансового результату на 332,818 тис. грн., та відбулося збільшення рівня витрат на 11,44 %.

При аналізі коефіцієнтів рентабельності найбільш широке поширення набула факторна модель фірми «DuPont» (Дюпон), призначення якої – визначити чинники, які впливають на ефективність роботи підприємства та всебічно оцінити цей вплив (табл.2.13).

Таблиця 2.13

Кількісна оцінка впливу факторів на зміну прибутковості (рентабельності) активів ПрАТ «АК «Київводоканал» за 2018-2020 роки за моделлю Дюпон-каскад (факторний аналіз)

Показники	Факторні значення			Абсолютний приріст, +/-	
	2018р	2019р	2020р	2019/ 2018	2020/ 2019
1	2	3	4	5	6
Середня сума активів, тис. грн.	6617692,5	7341387,5	8139114,5	723 695	797 727
Чистий дохід, тис. грн.	2 500 000	3 170 097	3 239 718	670 097	69 621
Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн.	220 000	546 015	130 945	326 015	-415 070
Прибутковість (рентабельність) діяльності, %	7,60	14,06	3,48	6,46	-10,58
Коефіцієнт оборотності активів, разів	0,37	0,43	0,39	0,06	-0,04
Прибутковість (рентабельність) активів, %	3,3	7,4	1,57	4,1	-6,83
Зміна прибутковості активів за рахунок:					
- прибутковості (рентабельності) діяльності, %	x	x	-5,7	x	x
- коефіцієнту оборотності активів, %	x	x	-0,16	x	x

Як видно з табл.2.13 протягом періоду, що аналізується спостерігається коливання прибутковості активів від 1,57 % у 2020 році до 7,4% у 2019 році ПрАТ «АК Київводоканал». Прибутковість активів у 2020 році становила 1,57%, що на 6,83 % менше за попередній рік. На таку зміну впливали наступні фактори – це прибутковість діяльності та коефіцієнт оборотності активів. Так, за рахунок

за рахунок зменшення рентабельності діяльності у 2020 році на 10,58% прибутковість активів зменшилась на 5,7%, а за рахунок уповільнення швидкості обертання оборотних активів в 0,04 рази, прибутковість активів зменшилась на 0,16%, але в цілому дане зменшення не вплинуло на зростання чистого доходу від реалізації продукції в періоді, що аналізується, адже підприємству вдалося певною мірою збільшити його за рахунок введення режиму економії поточних витрат. Прибутковість підприємства є одним з найголовніших показників, що відображають фінансовий стан підприємства та визначають мету економічної діяльності.

Впливу на ефективність господарсько-фінансової діяльності підприємства також здійснюють показники фінансового стану, основні з яких зазначені в табл. 2.14.

Таблиця 2.14

Динаміка показників ліквідності, платоспроможності та фінансової ефективності ПрАТ «АК «Київводоканал» за 2018-2020 роки

Показники	Факторні значення			Абсолютний приріст, +/-	
	2018р	2019р	2020р	2019/ 2018	2020/ 2019
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,02	0,07	0,03	-0,04	0,01
Коефіцієнт загальної ліквідності	0,80	1,09	0,88	-0,21	0,04
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,70	0,90	0,73	-0,17	0,02
Коефіцієнт платоспроможності	0,07	0,12	0,11	-0,01	0,02

За 2020 рік показники ліквідності, платоспроможності та фінансової стабільності ПрАТ «АК «Київводоканал» мають наступні значення: коефіцієнт абсолютної ліквідності показує яка частина короткострокових зобов'язань може бути сплачена терміново. Грошова платоспроможність становить 0,03, при нормативному значення – більше 0. Коефіцієнт загальної ліквідності розраховується як відношення оборотних активів до поточних зобов'язань та показує достатність ресурсів, які можуть бути використані для погашення його поточних зобов'язань, нормативне значення коефіцієнту більше 1.

На кінець звітного періоду коефіцієнт покриття становить 0,88. Коефіцієнт швидкої ліквідності показує наскільки найбільш термінові зобов'язання покриті

ліквідними активами. На кінець звітного періоду коефіцієнт становить 0,73 (нормативне значення 0,6-0,8). Коефіцієнт фінансової стабільності розраховується як відношення власного капіталу до підсумку балансу і показує питому вагу власного капіталу в загальній сумі засобів, авансованих в його діяльність, тобто ступінь фінансової незалежності. Підприємство має власний капітал в загальній сумі його фінансових ресурсів в низькому значенні (0,11) (нормативне значення – більше 0,5).

Отже, на підприємстві спостерігається негативна ситуація зі станом загальною ліквідності та фінансової стійкості на кінець 2020 року, це частково пов'язано, з тим, що заборгованість ПрАТ «АК Київводоканал» залишилась не профінансованою з державного бюджету з різниці в тарифах на послуги з водопостачання та водовідведення.

РОЗДІЛ 3

ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКО-ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПрАТ «АК «КИЇВВОДО-КАНАЛ»

Визначення основних показників фінансово-господарської діяльності є підґрунтям успішного функціонування підприємства, оскільки в його перебігу обґрунтовуються параметри та критерії ефективності суб'єкта господарювання у майбутньому періоді та розробляються заходи щодо її забезпечення. Важливість планування на підприємстві визначається тим, що воно є необхідною передумовою успішного здійснення господарської діяльності підприємства.

Визначення основних планових показників господарської діяльності є необхідною передумовою визначення цільового рівня показників фінансово-господарського стану підприємства на плановий період.

Для визначення планового обсягу чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) скористаємося економіко-статистичними методами.

Метод на основі ланцюгового темпу росту дає можливість врахувати найбільш оперативні тенденції у зміні показника, метод на основі середнього темпу росту забезпечує врахування ретроспективних тенденцій зміни показника, що склалися у попередніх періодах.

При цьому, якщо зміна показника носить стабільний характер (плавно зростає або плавно спадає), то перевага надається методу на основі використання ланцюгового темпу росту, або ж використання обох методів має паритетне значення. Якщо ж навпаки, зміна показника має варіаційний характер (в одних періодах спадання, в інших – зростання), перевага однозначно надається методу використання середнього темпу росту.

В табл. 3.1 приведено варіанти розрахунку прогнозного чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на 2021 рік різними методами планування.

Таблиця 3.1.

Оцінка планового чистого доходу ПРАТ «АК «Київводоканал» на 2021 рік різними методами планування

Показники	Значення
Планування за допомогою ланцюгового темпу росту	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) у звітному періоді, тис.грн.	3239718,0
Ланцюговий темп зміни, %	1,02
Плановий обсяг чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	3304512,36
Планування за допомогою середнього темпу росту	
Середній темп зміни чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), %	1,13
Плановий обсяг чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	3660881,34

За даними табл. 3.1. плановий обсяг чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), розрахований методом ланцюгового темпу росту становить 3304512,36 тис.грн. Плановий обсяг чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), розрахований методом середнього темпу росту становить 3660881,34 тис.грн.

Оскільки впродовж аналізованого періоду зміна чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) носить стабільний характер – показник має стійку тенденцію до зростання, то при визначенні планового обсягу чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) доцільно вважати, що використання обох методів має паритетне значення.

Прогноз чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) на основі середньозваженої оцінки наведено в табл.3.2.

Розрахунок прогнозних значень собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) доцільно здійснити виходячи з рівня собівартості який склався у звітному періоді за формулою [23]:

$$CB_{пл} = \frac{ЧД_{пл} \times P_{св.зв.}}{100}, \quad (3.1)$$

де ЧДпл. – плановий обсяг чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.; Рсв.зв. – рівень собівартості звітного періоду, %.

Таблиця 3.2

**Прогноз чистого доходу ПРАТ «АК «Київводоканал» на 2021 рік
різними методами планування**

Прогноз	Коефіцієнт значущості	Значення прогнозу, тис. грн.
Плановий обсяг чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за методом ланцюгового темпу росту	0,5	3239718,0
Плановий обсяг чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за методом середнього темпу росту	0,5	3660881,34
План на 2021 рік		3450299,67

Таким чином собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) у плановому періоді становитиме 3366175,2 тис.грн.

Розрахунок інших операційних доходів здійснюється на основі середньорічного темпу зміни і становить, який має чітку тенденцію до зниження у плановому періоді становитиме – 98679,61 тис.грн.

Розрахунок інших операційних витрат проводиться виходячи з рівня інших операційних витрат звітного періоду.

На основі проведених розрахунків фінансовий результат до оподаткування розраховується як різниця між доходами та витратами і становить у плановому періоді 39073,08 тис.грн.

Основні планові показники діяльності досліджуваного підприємства представлені в табл.3.3.

Зміна зазначених показників у динаміці, відбулась за рахунок введення в дію протягом 2020 року нових тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. Перегляд тарифів зумовлений: вимогами чинного законодавства, зростанням вартості паливно-енергетичних ресурсів, реагентів, а також зміною рівня амортизаційних відрахувань, ремонтів основних засобів, податків.

Таблиця 3.3

Планові обсяги основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства ПрАТ «АК «Київводоканал» на 2021 рік

тис. грн.

Показники	Значення за період, роки		
	2020	2021	Абсолютна зміна, +/-
Чистий дохід від реалізації продукції	3 239 718	3450299	210581
Собівартість реалізованої продукції	2 805 146	3366175	561029
Валовий прибуток	434 572	84124	-350 448
Інші операційні доходи	147 283	98679,61	-48603,39
Адміністративні витрати	115 219	126704,9	11 486
Витрати на збут	237 255	265725,6	28 471
Інші операційні витрати	23924	25000	1 076
Фінансові результати діяльності: прибуток	130945	204021,7	73 077
Інші доходи	186 661	199727	13066
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	112 822	170018,1	57196,08

Фінансово-господарський стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Таким чином, пошук резервів, які можуть бути використані для покращення ефективності фінансово-господарського стану підприємства, може проводитися шляхом ґрунтовної оцінки всіх складових його діяльності [44].

В результаті оцінки фінансово-господарського стану підприємства ПрАТ «АК «Київводоканал» було виявлено ряд проблем першою з них є, та яка впливає на фінансово-майновий стан підприємства і є проблемою дуже поширеною у сучасних умовах ведення економічної діяльності підприємств, а саме – збільшення дебіторської заборгованості.

Дебіторська заборгованість товарного характеру має тенденцію до зростання, так з 2018 року по 2020 рік середній тем її росту склав – 10,55%, сума заборгованості зросла з 350000 тис.грн до 472821,5 тис.грн в середньому значенні даного показника.

Проблемним є питання наявності боргів споживачів перед підприємством за фактично отримані послуги з водопостачання та водовідведення. Так, найбільшими боржниками ПрАТ «АК «Київводоканал» залишаються житловий

сектор, загальний борг якого на 01.11.2021р. становить 90% та теплоенергокомпанії 8% від загальної суми боргу [32].

Отже, після дослідження проблеми, яка є прогнозованою для діяльності підприємства ПрАТ «АК «Київводоканал» у 2021 році, доцільним є виконання рекомендацій представлених на рис. 3.1.

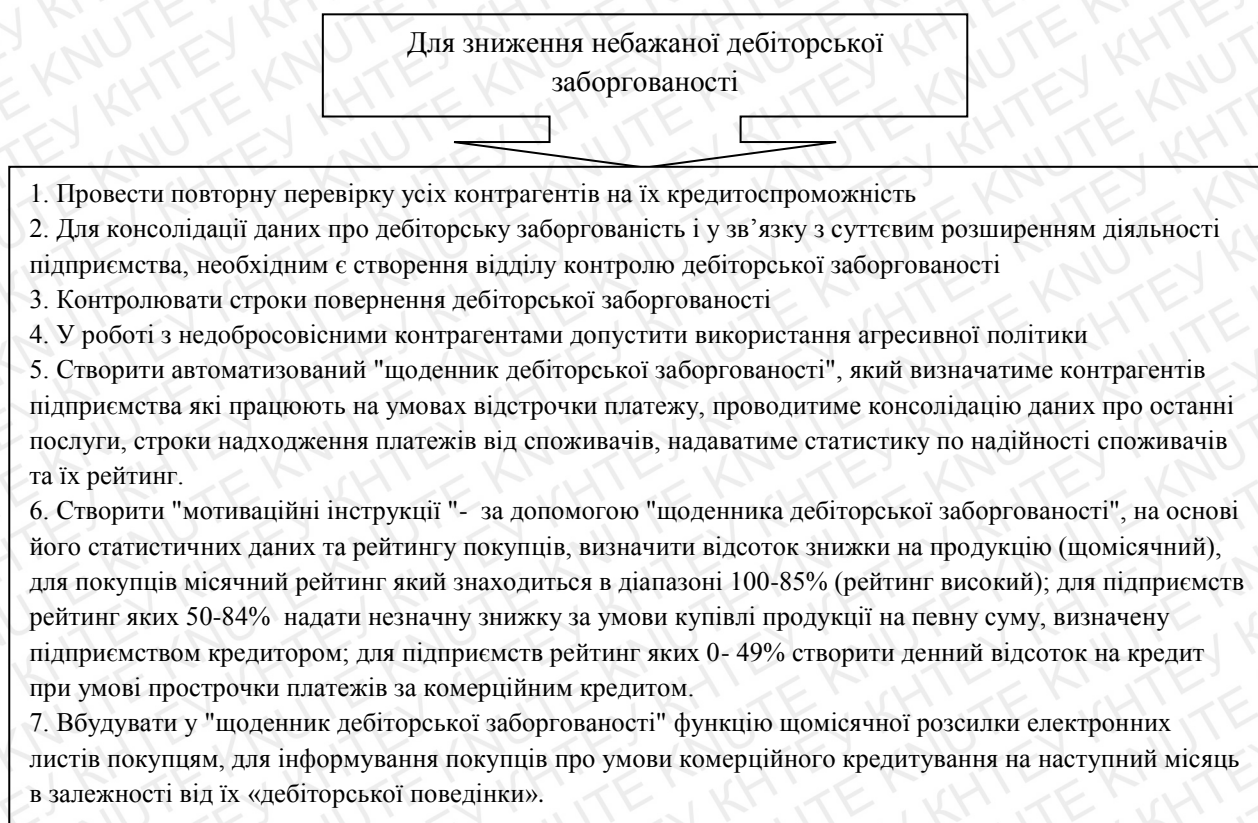

Рис. 3.1. Шляхи подолання проблеми дебіторської заборгованості ПрАТ «АК «Київводоканал» у 2021 році

Зростання обсягів дебіторської заборгованості свідчить про необхідність удосконалення системи управління дебіторською заборгованістю, де чільне місце посідає система аналізу на підприємстві [36].

Найбільш часто на підприємствах виникають такі проблеми пов'язані з дебіторською заборгованістю:

– відсутність інформації про терміни погашення дебіторської заборгованості;

- неефективна оцінка кредитоспроможності покупців (в деяких випадках її відсутність);
- неефективна політика управління інкасацією (погашенням) дебіторської заборгованості у зв'язку з уникненням застосування різнопланових методів рефінансування

Для внутрішнього страхування підприємницьких ризиків є створення та використання на підприємстві резервів (фондів), які створюються, регулюються обліковою політикою ПрАТ «АК «Київводоканал», галузевими стандартами та іншими нормативно-правовими актами.

Резерви зобов'язань та відрахувань – це нефінансові зобов'язання, які визнаються коли підприємство має юридичне або конструктивне зобов'язання в результаті минулих подій, існує ймовірність, що для погашення такого зобов'язання потрібно буде вилучити ресурси, а суму цього зобов'язання можна розрахувати з достатнім рівнем точності. Коли існують декілька схожих зобов'язань, імовірність того, що для їх погашення знадобиться відтік грошових коштів, визначається для всього класу таких зобов'язань [27].

У ПрАТ «АК «Київводоканал» до таких резервів станом на 2021 рік можна віднести наступні:

- резерв під очікувані кредитні збитки (резерв сумнівних боргів) – використовується для погашення безнадійної заборгованості;
- резерв майбутніх витрат (і платежів);
- резерви соціальної спрямованості (резерв забезпечення виплат персоналу) створюються для виплати відпусток, на випадок звільнення персоналу;
- резерви під знецінення запасів.

Спрощеним підходом до визнання очікуваних кредитних збитків є розрахунок очікуваних кредитних збитків за торговельною дебіторською заборгованістю з використанням матриці забезпечення. Залежно від ситуації ПрАТ «АК «Київводоканал» використовує для оцінювання очікуваних кредитних збитків за весь строк дії за фінансовими активами свій власний

історичний досвід кредитних збитків за торговельною та іншою дебіторською заборгованістю. Матриця забезпечення визначає ставки забезпечення (коефіцієнти збитку) залежно від кількості днів, що минули з моменту визнання торговельної дебіторської заборгованості простроченою з урахуванням ризику настання дефолту (невиконання зобов'язань).

Сума, визнана як забезпечення, має бути найкращою оцінкою видатків, необхідних для погашення існуючого зобов'язання на кінець звітного періоду, за вирахуванням суми очікуваного відшкодування [27].

При визначенні суми забезпечення ПрАТ «АК «Київводоканал» враховує ризики та невизначеності, які неминуче пов'язані з багатьма подіями та обставинами, вплив вартості грошей у часі.

Забезпечення використовуються лише на відшкодування лише тих витрат, для покриття яких вони були створені.

Для зростання ефективності фінансово-господарської діяльності ПрАТ «АК «Київводоканал» слід рекомендувати проводити політику щодо удосконалення існуючих на підприємстві технологій, а саме: потрібно провести лабораторні та промислові випробування (дослідження), які будуть спрямовані на визначення ефективності нових реагентів, зокрема:

- промислові випробування коагулянту НР 3253 виробництва компанії Sukim Water Treatment Chemical Production LTD на Деснянській водопровідній станції;
- промислові випробування реагентів виробництва концерну «VTA Austria GmbH» на Бортницькій станції аерації;
- промислові випробування природного кліноптилоліту фракції 1-3 мм (цеоліт) як завантаження швидких фільтрів на ОВС-2 Деснянської водопровідної станції;
- лабораторні випробування препарату «Elixir for water purification» на Деснянській водопровідній станції;
- лабораторні випробування пиловидного активованого вугілля на Дніпровській та Деснянській водопровідних станціях.

- експериментальне наукове дослідження «Впровадження системи захисту від кородування трубопроводів у водопровідних мережах житлового масиву Оболонь у Оболонському районі м. Києва» [32].

Також, для забезпечення захисту інформації та безпеки автоматизованих систем (АС), що забезпечують виробничу діяльність ПрАТ «АК «Київводоканал», протягом 2018-2020 років потрібно створити систему захисту інформації (СЗІ), що представляє собою комплекс організаційних, інженерно-технічних заходів, а також впровадження програмно-апаратних засобів захисту інформації. Система буде здійснювати контроль транспортних потоків інформації, визначати ризики програмних процесів та регулювати права доступу згідно політики інформаційної безпеки ПрАТ «АК «Київводоканал». У 2021 році на зазначений інноваційний захід планується витратити 980 тис. грн.

Інноваційним проєктом 2021 року є розробка та впровадження автоматизованої підсистема контролю якості послуг з водопостачання та водовідведення корпоративної інформаційної системи «ІТ-Підприємство» ПрАТ «АК «Київводоканал».

Інноваційність підсистеми полягає в тому, що вона дозволяє фіксувати як показники якості води з поверхневих та підземних джерел, в технологічному процесі водопідготовки та доставки води споживачам, так і показники якості очищення стоків. У 2021 році на зазначений інноваційний захід буде витрачено 3371 тис. грн.

Також підприємству у 2021 році слід завершити реалізацію проєктів будівництва (реконструкції, ремонту), в рамках яких впроваджено на об'єктах ПрАТ «АК «Київводоканал» нові або суттєво удосконалені технічні і технологічні рішення, а саме:

- «Реконструкція РУ – 0,4 кВ РП-252 каналізаційної насосної станції «Оболонь» на суму 17 705,4 тис. грн;
- «Реконструкція вузла знезараження на насосній водопровідній станції «Мінська» по вул. Мінське шосе, 30 в Оболонському районі м. Києва» - 21 510,8 тис. грн;

- «Реконструкція резервуарів чистої води насосної станції «НВС-II» по вул. Дніпроводська, 1-а в Оболонському районі м. Києва. Коригування» – 46 051,5 тис. грн;

- «Оснащення системи вентиляції грабельного відділення каналізаційної насосної станції «Комсомольська» системою озонування» – 880 тис. грн. [32].

Для підвищення обізнаності працівників ПрАТ «АК «Київводоканал» про інноваційні технології, обладнання, устаткування, матеріали, призначені для застосування у водопровідно-каналізаційному господарстві, протягом 2021 року в режимі Zoom конференцій слід провести зустрічі фахівців ПрАТ «АК «Київводоканал» з представниками організацій, підприємств, компаній, якими надано відповідні інформаційні та презентаційні матеріали.

Також слід приділяти увагу кадровому потенціалу підприємства у частині заохочення та мотивації працівників. За сумлінне виконання обов'язків, встановлених трудовим договором, ініціативу, тривалу і бездоганну роботу, значні трудові досягнення на підприємстві застосовуються такі заходи заохочення: оголошення подяки, нагородження почесною грамотою, відзнакою «Заслужений працівник ПрАТ «АК «Київводоканал». Зокрема, в 2020 році до заохочення вищезазначеними нагородами було представлено – 147 осіб; в 2022 році рекомендується – 245 осіб.

Отже, основними перспективами розвитку, що дозволять покращити ефективність фінансово-господарської діяльності ПрАТ «АК «Київводоканал» у 2021 році є :

- інформатизація та розвиток дистанційного обслуговування;
- договірна компанія – підготовка та проведення договірної роботи в рамках нового Законодавства ЖКГ;
- кампанія по реструктуризації заборгованості – зменшення дебіторської заборгованості;
- екологічний аспект – інформування населення про необхідність відповідального ставлення до енергоресурсів;
- активне спілкування з абонентами в умовах змін законодавства ЖКГ;

- забезпечення належної якості надання послуг та підвищення рівня задоволення споживачів;
- раціональне використання енергоресурсів;
- продовження та розвиток інклюзивної практики;
- діджиталізація;
- удосконалення особистого кабінету для споживачів;
- підвищення продуктивності праці та збереження робочих місць.

Основним заходом інвестиційного плану ПрАТ «АК «Київводоканал» на 2021 рік пропонується зробити будівництво, реконструкцію та модернізацію об'єктів водопостачання та водовідведення. Об'єкт можна буде реалізувати в рамках проекту міжнародної технічної допомоги, яка надається Урядом Японії через Японське агентство міжнародного співробітництва JICA [32].

За даними табл. 3.4 у 2021 році ПрАТ «АК «Київводоканал» слід очікувати:

- 1) позитивного підвищення коефіцієнтів покриття запасів на 3,9% та маневреності власних оборотних коштів на 258,3%;
- 2) негативного підвищення коефіцієнта фінансової залежності та концентрації позикового капіталу на 2,3%;
- 3) негативного зниження усіх інших показників представлених у табл.3.4.

Таблиця 3.4

Прогнозні показники фінансової стійкості і стабільності ПрАТ «АК «Київводоканал» на 2021 рік

№	Показник	Значення на 2021 р	Темп росту 2021/2020,%
1	Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власним капіталом	0,06	26,1
2	Маневреність робочого капіталу	0,24	30,0
3	Маневреність власних оборотних коштів	0,86	258,3
4	Коефіцієнт забезпечення ВОК запасів	0,24	30,0
5	Коефіцієнт покриття запасів	17,14	103,9
6	Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0,56	98,2
7	Коефіцієнт фінансової залежності	0,44	102,3
8	Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу	0,03	33,3
9	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,44	102,3
10	Коеф. фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	1,28	96,2
11	Показник фінансового левериджу	0,41	89,1
11	Коефіцієнт фінансової стійкості	0,79	95,2

Розглянемо прогностні показники рентабельності показників діяльності ПрАТ «АК «Київводоканал» у 2021 році, після запроваджених заходів (табл. 3.5), як узагальнюючих показників ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства.

Таблиця 3.5

**Прогностні показники рентабельності ПрАТ «АК «Київводоканал»
на 2021 рік**

№	Показник	Значення на 2021 р	Темп росту 2021/2020,%
1	Рентабельність активів за приб.від.звич.діял, %	3,73	110,0
2	Рентабельність капіталу (активів) за ЧП, %	3,00	108,3
3	Рентабельність власного капіталу, %	5,35	110,3
4	Рентабельність виробничих засобів, %	9,85	107,2
5	Рентабельність діяльності %	14,85	107,6
6	Рентабельність витрат, %	17,44	104,2

Прогностні значення показників вказують на збільшення рентабельності власного капіталу на 10,3 %; збільшення рентабельності активів на 10%; збільшення рентабельності капіталу на 8,3 %; збільшення рентабельності виробничих засобів на 7,2%., рентабельність діяльності на 7,6 %

Отриманні показники свідчать про нарощування темпів діяльності підприємства, збільшення оборотності його ресурсів, що забезпечить збільшення прибутковості підприємства ПрАТ «АК «Київводоканал» у 2021 році.

Отже, за прорахованими економічними показниками для ПрАТ «АК «Київводоканал» на 2021 рік, можна зробити висновок, що підприємство розширить обсяги ведення економічної діяльності та підвищить чистий дохід підприємства, запропоновані заходи вплинуть на покращення фінансової стійкості, зростання ліквідності та платоспроможності та вцілому ефективності господарсько-фінансової діяльності підприємства.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Економічна ефективність господарської діяльності підприємства вважається однією з найбільш важливих категорій економічної науки та ключовим елементом господарської практики. Вона розглядає сукупність загальних, стійких і суттєвих зв'язків та взаємовідносин щодо результатів діяльності підприємства на ринку та відповідно витрат, які підприємство понесло під час виробництва.

За матеріалами фінансової та статистичної звітності ПРАТ «АК «Київводоканал» було здійснено оцінювання ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства. Київводоканал – найстаріше і найпотужніше водопостачальне підприємство України та одне з найбільших у Європі, основний вид діяльності за КВЕД: 36.00 Забір, очищення та постачання води.

Результати дослідження показників аналізу складу майна і джерел його фінансування покази, що у майновому складі підприємства переважають необоротні активи, середнє значення яких у 2020 році мало суму – 7 403 436,5 грн., що на 10,42% більше за попередній рік. Їх питома вага коливається в межах від 92,6 % до 89,9%, ступінь зносу основних засобів у цілому по підприємству становить 70%. Дослідження обсягу та динаміки результатів фінансово-господарської діяльності підприємства показали, що у 2020 році відносно попереднього періоду абсолютна зміна чистого доходу від реалізації продукції становила + 69 621 тис. грн. (+2,2%) тобто 3 239 718 грн. Незважаючи на зростання обсягів чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та валового прибутку протягом 2019-2020 років відбулося зменшення показника чистого прибутку за той же період, що стало можливим за рахунок зменшення собівартості реалізованої продукції.

Такі зміни пов'язані з тим, що за 2020 рік чистий дохід від надання послуг з водопостачання та водовідведення на 2% більший ніж у попередньому році.

Це відбулося за рахунок введення в дію протягом 2020 року нових тарифів на послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення. Фінансовим результатом діяльності Товариства за 2020 рік є прибуток у розмірі 112,8 млн грн, у тому числі від надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення – 39,1 млн грн, а по іншій діяльності – 73,7 млн грн.

Фінансовим результатом діяльності Товариства за 2020 рік є прибуток у розмірі 112,8 млн грн, у тому числі від надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення – 39,1 млн грн, а по іншій діяльності – 73,7 млн грн. Так у 2020 році чистий прибуток у порівнянні з 2019 роком зменшився 332 818 тис. грн., у 2019 в порівнянні з 2018 роком навпаки збільшився на 255 640 тис.грн.

Рентабельність активів коливалась від + 1,39 до +6,07%, рентабельність обороту знаходилась у межах від +3,48% до +14,06%, рентабельність операційних витрат коливалась від +3,34% до +15,17%. Також спостерігається коливання рентабельності власного капіталу, величина якої у 2020 році становила 13,76%, що менше на 65,91 % порівняно з 2019 роком.

Ділова активність підприємства ПрАТ «АК «Київводоканал» в 2020 році в порівнянні з 2019 роком збільшилась, про що свідчить зростання періоду обороту майже всіх показників. На ПрАТ «АК» Київводоканал» тривалість операційного циклу в 2019 році в порівнянні з 2018 роком мала тенденцію до зростання на 1,32 днів (або на 2,09%), що з негативної точки зору характеризує ефективність управління оборотними активами. У 2020 році відбулося подальше збільшення операційного циклу на 2,3 днів (або на 3,57%). Зростання цього показника говорить про збільшення строку погашення дебіторської заборгованості.

Рентабельність позикового капіталу в 2018 році дорівнювала 3,04%, в 2019 році на кожні 100 грн позикових ресурсів було отримано 6,67 грн чистого прибутку.

2020 рік характеризується настурними змінами: кредитовіддача, кредитомісткість, коефіцієнт оборотності позикового капіталу, прибутковість позикового капіталу та рентабельність власного капіталу значно зменшилась, лише період обороту позикового капіталу збільшився на 49,95 днів. У 2020 році зменшився і рівень прибутковості власного капіталу ПрАТ «АК «Київводоканал» в порівнянні з 2019 роком і становив 11,85%, а в 2019 – 65,02%, що може свідчити про негативну інвестиційну привабливість даного підприємства.

Ефект фінансового важеля показує, на скільки відсотків підвищується рентабельність власного капіталу підприємства за рахунок залучення позикового капіталу. Так, у 2020 році показник зменшився на 48% і становив 9,47%. Тобто рентабельність власного капіталу ПрАТ «АК «Київводоканал» за рахунок залучення позикового капіталу значно зменшилась у 2020 році в порівнянні з 2019 роком.

Ефективність діяльності підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Відповідно, пошук резервів, які можуть бути використані для покращення ефективності фінансово-господарського стану підприємства, повинен проводитися на основі ґрунтовної оцінки всіх складових його діяльності.

Основними перспективами розвитку, що дозволять покращити фінансово-господарські показники діяльності ПрАТ «АК «Київводоканал» у 2021 році є : інформатизація та розвиток дистанційного обслуговування; зменшення дебіторської заборгованості; забезпечення належної якості надання послуг та підвищення рівня задоволення споживачів; продовження та розвиток інклюзивної практики; діджиталізація; підвищення продуктивності праці.

Основним заходом інвестиційного плану ПрАТ «АК «Київводоканал» на 2021 рік пропонується зробити будівництво, реконструкцію та модернізацію об'єктів водопостачання та водовідведення, що покращить показники фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності та ефективності фінансово-господарської діяльності вцілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Фінанси підприємств: навч. посіб. для студ. екон. спец. всіх форм навч. / за ред. Г.Г. Кірейцева. 2.вид., перероб. та допов. Київ : ЦУЛ, 2013. 268 с.
2. Бердар М.М. Фінанси підприємств : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
3. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк та ін. Київ : КНЕУ, 2015. 592 с.
4. Бірюкова О.В., Карлін О.Л. Проблеми обліку доходів і витрат підприємства // Національна бібліотека ім. В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
5. Блакита Г.В., Бутова Т.Ю. Наукова парадигма фінансової безпеки підприємства. *Вісник Одеського національного університету*. Економіка. Одеса, 2019. Том 24, Вип. 1 (74) С. 40-45.
6. Бланк І.О., Ситник Г.В. Управління фінансами підприємств: підручник. Київ : КНЕУ, 2012. 780 с.
7. Бланк І.О., Ситник Г.В., Андрієць В.С. Управління фінансами підприємств: підручник. Видання 2-ге. Київ : КНТЕУ, 2018. 800 с.
8. Василенко Л.Т., Гут Л.В., Оксеєнко О.П. Фінанси підприємств у схемах і таблицях: наочний навч. посіб. Київ : Дакор, 2016. С. 65.
9. Великий Ю.М., Чвартацька О.В. Теоретичні основи фінансового планування та прогнозування на підприємстві. *Ефективна економіка*. 2018. №11. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6641>
10. Говорушко Т. А., Клімаш Н.І. Управління ефективністю діяльності підприємств на основі вартісно-орієнтованого підходу : монографія. Київ : Логос, 2013. 204 с
11. Голубєва Т.С., Колос І.В. Методологічні підходи до оцінки ефективності діяльності підприємства. *Актуальні проблеми економіки*, 2006. №5 (59). – URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/bitstream/123456789/22140/1/Kolos-2006-1.pdf>

12. Господарський кодекс України. Поточна редакція від 14.08.2020, підстава - 1667-IX. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
13. Гуріна Н.В. Економічна сутність доходів та їх класифікація: проблеми і шляхи вирішення. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Херсон, 2015. Вип. 12. Ч. 1. С. 203-205.
14. Друкер П. Эффективное управление: переклад з англійської М. Котельникової. Київ : Астрель, 2006. 284 с.
15. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. Л.Л. Ковальської та І.В. Кривов'язюка. Київ : ВД «Кондор», 2020. 620 с.
16. Болюх М.А., Бурчевський В.З. Економічний аналіз: навч. посібник / за ред. М.Г. Чумаченко. Київ : КНЕУ, 2014. 540 с.
17. Економічний словник-довідник / за ред. С.В. Мочерного. Київ: Феміна, 2010. 368 с.
18. Єршова Н.Ю. Напрямки удосконалення методичних підходів до організації аналізу фінансових результатів діяльності підприємства // Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум-2016»: тр. 12-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 6-8 гр. Харків, 2016. С. 66-69.
19. Івашків Т.С. Використання показника порівняльної економічної ефективності в умовах ринкової економіки // Наукові записки за матеріалами IV Міжн. конф. студентів та молодих учених "Управління розвитком соціально-економічних систем: глобалізація, підприємництво, стале економічне зростання". Т. 1. Донецьк, 2003. С. 99-100.
20. Генеза ринкової економіки: терміни, поняття, персоналії / В.С. Іфтемчук та ін. Київ : Магнолія плюс, 2004. 688 с.
21. Капаруліна І.М. Розвиток підприємства: концепція і технологія дослідження: монографія. Київ : ЦУЛ, 2015. 432 с.
22. Кратко І.Р., Агафонова В.В. Організація та методика аналізу доходів і витрат підприємства. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. Мукачево, 2016. №20 (15). С. 278-285.

23. Фінанси підприємств: підручник / Курило О.Б., Бондаренко Л.П., Вівчар О.Й., Чубка О.М. Київ: ВД «Кондор», 2020. 340 с.
24. Мазаракі А.А. Економіка торговельного підприємства: підручник для вузів. Київ : Хрещатик, 1999. 800 с.
25. Мельник Л.Г., Карінцева О.І. Маркетингова цінова політика // Маркетинг у прикладах і завданнях : навчальний посібник / за ред. С. М. Ілляшенка. Суми : Університетська книга, 2006. С. 230–257.
26. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку №18 «Дохід» URL: <http://www.minfin.gov.ua>
27. Мних Є.В., Барабаш Н.С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: КНТЕУ, 2014. 358 с.
28. Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 №433 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv>
29. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1: Загальні вимоги до фінансової звітності. URL: <http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/instrbuh/npsbu1/>
30. Ніколаєва В.Р. Економічна сутність і зміст категорії «дохід підприємства». *Облік і фінанси АПК*: наук.-виробн. журнал. 2019. №3. С. 90-92. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/ekonomichna-sutnist-i-zmist-kategorii-dohid-pidприємства.html>
31. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
32. Офіційний сайт ПРАТ «АК «Київводоканал» URL: <https://vodokanal.kiev.ua>
33. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI. Редакція від 01.08.2021р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua>
34. Поддєрьогін А.М. Сутність та джерела формування фінансових ресурсів підприємств. *Академічний огляд*. Наук.-прак. журн. Дніпропетровський університет економіки та права. Дніпропетровськ, 2006. №1. С. 53-60.

35. Порядин В. С. Анализ существующих методов оценки экономической эффективности деятельности предприятий С. 16-24. URL: <http://analiz-suschestvuyuschih-metodov-otsenkiekonomicheskoy-effektivnosti-deyatelnosti-predpriyatiy.pdf>.
36. Приймак Т.О. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ: Вікар, 2001. 178 с.
37. Серединська В. М. Економічний аналіз: навчальний посібник / за ред. Р. В. Федоровича. Тернопіль : Астон, 2010. 592 с.
38. Ситник Г.В. Фінанси торгівлі: монографія. Київ : КНТЕУ, 2014. 672 с.
39. Ситник Г.В., Архіпов Н.М. Система показників оцінки ефективності операційної діяльності підприємства роздрібної торгівлі. *Інноваційна економіка*. 2017. №9. С. 57-59
40. Тищенко А.Н., Кизим Н.А., Догадайло Я.В. Экономическая результативность деятельности предприятий: монография. Харьков : Издательский Дом "ИНЖЭК", 2005. 169 с.
41. Ткаченко Т.П., Тульчинська С.О., Бойчук Д.В. Управління доходами на підприємстві. *Ефективна економіка*. 2018. №3. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6192>
42. Хачатрян В.В., Усова Л.С. Фактори, що впливають на фінансовий стан підприємства. URL: <http://intkonf.org/ken-hachatryan-vv-usova-ls-faktori-schovplivayut-na-finansoviy-stan-pidpriemstva/>.
43. Хохлов М.П., Великий Ю.М., Люшенко І.С. Сутність фінансового планування та прогнозування діяльності суб'єкта підприємництва як фактор підвищення фінансової стійкості. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Випуск 18. С. 313-316.
44. Цал-Цалко Ю.С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2012. 359 с.
45. Шмиголь Н. М. Аналіз методів формування доходів підприємства в ринковій економіці. *Держава та регіони*. 2010. №2. С. 233-236.

46. Ярославський А. О. Економічна ефективність діяльності підприємства: теоретичний аспект. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. №12. С. 174–177.

47. Eylon, S.Gold, B.andSyuzan, Yu. (1980), *Sistema pokazateley effektivnosti proizvodstva (prikladnoy analiz)*, [The system of indicators of production efficiency (applied analysis)]

48. Hrytsenko S.I. Tsyfrovyi marketynh – nova paradyhma rozvytku osvitnikh klasteriv v umovakh hlobalizatsii. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*. 2016. № 1 (30). p. 29-31.

49. Oklander M.A. Spetsyfichni vidminnosti tsyfrovoho marketynhu vid Internet-marketynhu. *Ekonomichnyi visnyk NTUU «KPI»*. 2017. p. 362–371.

50. Poniattia didzhytalizatsii biznesu: sfery i neobkhidnist. URL: <https://evergreens.com.ua/ua/articles/business-digitalization.html>. (data zvernennia: 12.10.2020).

Додаток А

**Динаміка обсягу та складу активів (майна) підприємства
ПрАТ «АК «Київводоканал» за 2018-2020 роки**

Показники	Середні значення, тис. грн.			Абсолютний приріст, тис. грн. +/-		Темп приросту, %	
	2018	2019	2020	2019/ 2018	2020/ 2019	2019/ 2018	2020/ 2019
Необоротні активи:	6 160 500	6 704 522,5	7 403 436,5	544022,5	698914	8,83	10,42
Нематеріальні активи (залишкова вартість)	125 500	223 845	244 228	98345	20383	78,36	9,11
Відстрочені податкові активи	135 000	125 949	123 205,50	-9051	-2743,5	-6,70	-2,18
Основні засоби (залишкова вартість)	5 900 000	6 354 728,5	7 036 003	454728,5	681274,5	7,71	10,72
Оборотні активи:	491 772,5	680 202,5	829 208,50	188430	149006	38,32	21,91
Запаси (всього)	81 000	95 874	115 990	14874	20116	18,36	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	350 000	444 877	472 821,50	94877	27944,5	27,11	6,28
Інша поточна дебіторська заборгованість	29 000	11 235,5	6 486,50	-17764,5	-4749	-61,26	-42,27
Гроші та їх еквіваленти	11 400	34 057	44 902,50	22657	10845,5	198,75	31,85
Інші оборотні активи	54 000	59 950	50 156,50	5950	-9793,5	11,02	-16,34
ВСЬОГО АКТИВІВ	6 652 272,5	7 384 725	8 232 645	732452,5	847920	11,01	11,48

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ
«КІЇВВОДОКАНАЛ»**

Код ЄДРПОУ 03327664

Фінансово-майновий стан за 2018 рік*

Актив	На початок року, тис. грн.	На кінець року, тис. грн.
<i>Необоротні активи</i>		
Нематеріальні активи	11 000	240 000
первісна вартість	110 000	340 000
накопичена амортизація	93 000	98 000
Незавершені капітальні інвестиції		0
Основні засоби	5 700 000	6 100 000
первісна вартість	17 700 000	18 400 000
знос	12 100 000	12 300 000
Інвестиційна нерухомість		0
Довгострокові біологічні активи		0
Довгострокові фінансові інвестиції:		0
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств		0
інші фінансові інвестиції		0
Довгострокова дебіторська заборгованість		0
Відстрочені податкові активи	140 000	130 000
Інші необоротні активи		
Усього	5 851 000	6 470 000
<i>Оборотні активи</i>		
Запаси	72 000	90 000
Поточні біологічні активи		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	300 000	400 000
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		
за виданими авансами	20 000	83 000
з бюджетом	770	85
у тому числі з податку на прибуток	690	
Інша поточна дебіторська заборгованість	40 000	18 000
Поточні фінансові інвестиції		
Гроші та їх еквіваленти	8 800	14 000
Витрати майбутніх періодів		
Інші оборотні активи	28 000	80 000
Усього	461 460	522 085
Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття		
Фінансово-майновий стан	6 312 460	6 992 085

Продовження додатку Б

Пасив	На початок року, тис. грн.	На кінець року, тис. грн.
<i>Власний капітал</i>		
Зареєстрований (пайовий) капітал	180 000	180 000
Капітал у дооцінках		
Додатковий капітал		
Резервний капітал	2 500	44 000
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	120 000	270 000
Неоплачений капітал		
Вилучений капітал		
Усього	302 500	494 000
<i>Довгострокові зобов'язання і забезпечення</i>		
Відстрочені податкові зобов'язання		
Довгострокові кредити банків	100 000	300 000
Інші довгострокові зобов'язання	5 200 000	5 500 000
Довгострокові забезпечення		
Усього	5 300 000	5 800 000
<i>Поточні зобов'язання і забезпечення</i>		
довгостроковими зобов'язаннями		50 000
товари, роботи, послуги	180 000	410 000
розрахунками з бюджетом	46 000	58 000
у тому числі з податку на прибуток		96615
розрахунками зі страхування	2 800	6 700
розрахунками з оплати праці	12 000	26770
Поточні забезпечення	220 000	50 000
Доходи майбутніх періодів		
Інші поточні зобов'язання	180 000	
Усього	640800	698085
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	69160	
Фінансово-майновий стан	6 312 460	6 992 085

Продовження додатку Б

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ
«КИЇВВОДОКАНАЛ»**

Код ЄДРПОУ 03327664

Фінансово-майновий стан за 2019 рік

Актив	На початок року, тис. грн.	На кінець року, тис. грн.
<i>Необоротні активи</i>		
Нематеріальні активи	240 000	207 690
первісна вартість	340 000	332 494
накопичена амортизація	98 000	124 804
Незавершені капітальні інвестиції	0	0
Основні засоби	6 100 000	6 609 457
первісна вартість	18 400 000	19 061 484
знос	12 300 000	12 452 027
Інвестиційна нерухомість	0	0
Довгострокові біологічні активи	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	0	0
інші фінансові інвестиції	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	0
Відстрочені податкові активи	130 000	121 898
Інші необоротні активи		0
Усього	6 470 000	6 939 045
<i>Оборотні активи</i>		
Запаси	90 000	101 748
Поточні біологічні активи		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	400 000	489 754
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	83 000	135 650
з бюджетом	85	12 683
у тому числі з податку на прибуток		
Інша поточна дебіторська заборгованість	18 000	4 471
Поточні фінансові інвестиції		
Гроші та їх еквіваленти	14 000	54 114
Витрати майбутніх періодів		
Інші оборотні активи	80 000	39 900
Усього	522 085	838 320
Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття		
Фінансово-майновий стан	6 992 085	7 777 365

Продовження додатку Б

Пасив	На початок року, тис. грн.	На кінець року, тис. грн.
<i>Власний капітал</i>		
Зареєстрований (пайовий) капітал	180 000	175 489
Капітал у дооцінках		0
Додатковий капітал		
Резервний капітал	44 000	208 051
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	270 000	525 925
Неоплачений капітал		0
Вилучений капітал		2 775
Усього	494 000	906 690
<i>Довгострокові зобов'язання і забезпечення</i>		
Відстрочені податкові зобов'язання		0
Довгострокові кредити банків	300 000	322 142
Інші довгострокові зобов'язання	5 500 000	5 780 333
Усього	5 800 000	6 102 475
<i>Поточні зобов'язання і забезпечення</i>		
довгостроковими зобов'язаннями	50 000	49 901
товари, роботи, послуги	410 000	180 935
розрахунками з бюджетом	58 000	64 570
у тому числі з податку на прибуток	96615	6 682
розрахунками зі страхування	6 700	12 247
розрахунками з оплати праці	26770	48 183
Поточні забезпечення	50 000	59 509
Доходи майбутніх періодів		
Інші поточні зобов'язання		259 498
Усього	698085	681525
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття		8 6675
Фінансово-майновий стан	6 992 085	7 777 365

Продовження додатку Б

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ
«КИЇВВОДОКАНАЛ»**

Код ЄДРПОУ 03327664

Фінансово-майновий стан за 2020 рік

Актив	На початок року, тис. грн.	На кінець року, тис. грн.
<i>Необоротні активи</i>		
Нематеріальні активи	207 690	280 766
первісна вартість	332 494	427 925
накопичена амортизація	124 804	147 159
Незавершені капітальні інвестиції	0	0
Основні засоби	6 609 457	7 462 549
первісна вартість	19 061 484	20 178 378
знос	12 452 027	12 715 829
Інвестиційна нерухомість	0	0
Довгострокові біологічні активи	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:	0	0
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	0	0
інші фінансові інвестиції	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	0
Відстрочені податкові активи	121 898	124 513
Інші необоротні активи	0	0
Усього	6 939 045	7 867 828
<i>Оборотні активи</i>		
Запаси	101 748	130 232
Поточні біологічні активи		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	489 754	455 889
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		
за виданими авансами	135 650	100 230
з бюджетом	12 683	14 571
у тому числі з податку на прибуток		14 569
Інша поточна дебіторська заборгованість	4 471	8 502
Гроші та їх еквіваленти	54 114	35 691
Інші оборотні активи	39 900	60 413
Усього	838 320	820 097
Фінансово-майновий стан	7 777 365	8 687 925

Продовження додатку Б

Пасив	На початок року, тис. грн.	На кінець року, тис. грн.
<i>Власний капітал</i>		
Зареєстрований (пайовий) капітал	175 489	175 489
Капітал у дооцінках	0	0
Додатковий капітал		0
Резервний капітал	208 051	631 409
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	525 925	193 107
Неоплачений капітал	0	0
Вилучений капітал	2 775	2 775
Усього	906 690	997 230
<i>Довгострокові зобов'язання і забезпечення</i>		
Довгострокові кредити банків	322 142	383 741
Інші довгострокові зобов'язання	5 780 333	6 372 415
Усього	6 102 475	6 756 156
<i>Поточні зобов'язання і забезпечення</i>		
довгостроковими зобов'язаннями	49 901	62 984
товари, роботи, послуги	180 935	261 568
розрахунками з бюджетом	64 570	85 130
у тому числі з податку на прибуток	6 682	0
розрахунками зі страхування	12 247	14 505
розрахунками з оплати праці	48 183	52 281
Поточні забезпечення	59 509	69 425
Інші поточні зобов'язання	259 498	273 691
Усього	681 525	819 584
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримувані для продажу, та групами вибуття	8 6675	100 386
Фінансово-майновий стан	7 777 365	8 687 925

Продовження додатку Б

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ
«КІЇВВОДОКАНАЛ»**

Код ЄДРПОУ Код ЄДРПОУ 03327664

Інформація про фінансові результати за 2018 рік

Фінансові результати	За поточний рік, тис. грн.	За попередній рік, тис. грн.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2 500 000	2 300 000
Інші операційні доходи	320 000	59 000
Інші доходи	160 000	160 000
<i>Разом доходи</i>		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2 300 000	1 900 000
Валовий прибуток	230 000	380 000
Інші операційні витрати	250 000	270 000
Адміністративні витрати	86 000	70 000
Витрати на збут	150 000	150 000
Інші витрати	360	520
Фінансові витрати		
Фінансовий результат від операційної діяльності:		
прибуток	59 000	-
збиток		49 000
Фінансовий результат до оподаткування:		
прибуток	220 000	99 000
Витрати (дохід) з податку на прибуток	29 000	15000
чистий прибуток (збиток)	190 000	120 000
Елементи операційних витрат:		
Матеріальні витрати	1 000 000	810 000
Витрати на оплату праці	700 000	600 000
Відрахування на соціальні заходи	160 000	130 000
Амортизація	220 000	210 000
Інші операційні витрати	640 000	610 000
Разом	2 800 000	2 400 000

Продовження додатку Б

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ
«КИЇВВОДОКАНАЛ»**

Код ЄДРПОУ 03327664

Інформація про фінансові результати за 2019 рік

Фінансові результати	За поточний рік, тис. грн.	За попередній рік, тис. грн.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3 170 097	2 500 000
Інші операційні доходи	183 594	320 000
Інші доходи	169 949	160 000
<i>Разом доходи</i>		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2 481 185	2 300 000
Валовий прибуток	688 912	230 000
Інші операційні витрати	140 462	250 000
Адміністративні витрати	104 719	86 000
Витрати на збут	210 995	150 000
Інші витрати	146	360
Фінансові витрати	40 118	
Фінансовий результат від операційної діяльності:		
прибуток	416 330	59 000
збиток	0	
Фінансовий результат до оподаткування:		
прибуток	546 015	220 000
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-100 375	29 000
чистий прибуток (збиток)	445 640	190 000
Елементи операційних витрат:		
Матеріальні витрати	1 006 505	1 000 000
Витрати на оплату праці	988 199	700 000
Відрахування на соціальні заходи	212 459	160 000
Амортизація	260 011	220 000
Інші операційні витрати	469 755	640 000
Разом	2 936 929	2 800 000

Продовження додатку Б

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ
«КИЇВВОДОКАНАЛ»**

Код ЄДРПОУ 03327664

Інформація про фінансові результати за 2020 рік

Фінансові результати	За поточний рік, тис. грн.	За попередній рік, тис. грн.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3 239 718	3 170 097
Інші операційні доходи	147 283	183 594
Інші доходи	186 661	169 949
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2 805 146	2 481 185
Валовий прибуток	434 572	688 912
Інші операційні витрати	230 924	140 462
Адміністративні витрати	115 219	104 719
Витрати на збут	237 255	210 995
Інші витрати	63	146
Фінансові витрати	54 110	40 118
Фінансовий результат від операційної діяльності:		
прибуток	0	416 330
збиток		130945
Фінансовий результат до оподаткування:	130 945	546 015
прибуток		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-18 123	-100 375
чистий прибуток (збиток)	112 822	445 640
Елементи операційних витрат:		
Матеріальні витрати	1 116 947	1 006 505
Витрати на оплату праці	1 121 970	988 199
Відрахування на соціальні заходи	243 565	212 459
Амортизація	300 273	260 011
Інші операційні витрати	589 164	469 755
Разом	3 371 919	2 936 929

* Застереження для користувачів!

Аналітична інформація розділу «Фінанси» Системи «YOUCONTROL» (включно з усіма його підрозділами) має виключно рекомендаційний характер. Формування цієї інформації, упорядкування й розташування її складових частин, а також побудова функціональних зв'язків між нею та/або створеними на її основі базами (компіляціями) даних та/або іншою інформацією, є результатом роботи спеціальних програмних засобів.

Аналітична інформація розділу «Фінанси» не замінює наявну офіційну інформацію, не встановлює будь-які факти або обставини, що мають юридичне значення, й не може бути використана як експертні, аудиторські та інші офіційні висновки. Використання зазначеної інформації будь-якими особами для прийняття управлінських, юридичних, фінансових, організаційних та будь-яких інших рішень, дій або бездіяльності здійснюється ними виключно на власний розсуді ТОВ «ЮНКОНТРОЛ» за їхні наслідки відповідальності не несе.

Додаток В

**Динаміка обсягу та складу капіталу підприємства ПрАТ «АК «
Київводоканал» за 2018-2020 роки (горизонтальний аналіз)**

Показники	Середні значення, тис. грн.			Абсолютний приріст, тис. грн. +/-		Темп приросту, %	
	2018	2019	2020	2019/ 2018	2020/ 2019	2019/ 2018	2020/ 2019
Власний капітал	398 250	685 345	951 960	287 095	266 615	72	39
Зареєстрований (пайовий) капітал	180 000	177 745	175 489	-2 255	-2 256	-1,2	-1,3
Резервний капітал	23 250	126025,5	419 730	102 776	293 705	442	233
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	195 000	397962,5	359 516	202 963	-38 447	104	-9,6
Довгострокові зобов'язання та забезпечення	5 500 000	5 951 238	6 429 316	451 238	478 078	8,2	8
Поточні зобов'язання та забезпечення:	669442,5	689 805	750554,5	20 363	60 750	3,04	8,8
за довгостроковими зобов'язаннями	49950,5	49950,5	56442,5	-	6 492	-	13
товари, роботи та послуги	295 000	295 468	221 252	468	-74 216	0,2	-25,1
розрахунками з бюджетом	52 000	61 285	74 850	9 285	13 565	17,9	22,1
розрахунками зі страхування	4 750	9 474	13 376	4 724	3 902	99,5	41,2
розрахунками з оплати праці	19 385	34 477	50 232	15 092	15 755	77,9	45,7
Поточні забезпечення	135 000	54 755	64 467	-80 245	9 712	-59,4	17,7
ВСЬОГО КАПІТАЛ	6 652 272,5	7 384 725	8 232 645	723 695	797 727	12,4	11,5

**Динаміка показників ділової активності (оборотності) підприємства
ПрАТ «АК «Київводоканал» за 2018-2020 роки**

Показники	Фактичні значення			Абсолютний приріст, тис. грн. +/-		Темп приросту, %	
	2018	2019	2020	2019/ 2018	2020/ 2019	2019/ 2018	2020/ 2019
Період обороту, днів:							
- всіх оборотних активів	70,8	77,24	92,26	6,42	15,02	9,07	19,44
- запасів	12,68	13,9	15,5	1,22	1,6	9,46	11,51
- дебіторської заборгованості (товари)	50,4	50,5	51,2	0,1	0,7	0,19	1,38
- кредиторської заборгованості (товари)	42,5	33,5	25,61	-9	-8,5	-21,17	-25,37
Коефіцієнт оборотності, разів:							
- всіх оборотних активів	5,1	4,66	3,9	-0,44	-0,76	-8,62	-16,3
- запасів	28,3	25,9	23,23	-2,4	-2,67	-8,48	-10,3
- дебіторської заборгованості (товари)	7,14	7,13	7,03	-0,01	-0,27	-0,14	-3,78
- кредиторської заборгованості (товари)	8,5	10,7	4,06	2,2	-6,64	25,88	-62,05
Тривалість операційного циклу, днів	63,08	64,4	66,7	1,32	2,3	2,09	3,57
Тривалість фінансового циклу, днів	20,58	30,9	41,09	10,32	10,19	50,14	32,09